TRST, četrtek
27. avgusta 1959
Leto XV. - Št. 203 (4357)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 1.440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Štritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Bonn izredno navdušeno sprejel Eisenhowerja v upanju, da doseže podporo za svojo politiko

London se v glavnem strinja z Eisenhowerjevim stališčem do glavnih mednarodnih vprašanj - V petek v Londonu sestanek Lloyd-Herter - Hruščev poudarja v pismu Adenauerju nujnost prijateljskih odnosov med obema državama

BONN, 26. — Predsednik Eisenhower je prišel danes ob 18.27 na letališče Wahn pri Bonnu z letalom «Boeing 707» v spremstvu državnega tajnika Herterja in drugih sodelavcev. Ob prihodu letala na letališče so izstrelili 21 topovskih salv v pozdrav. Ko je izstopil iz letala, je Eisenhowerja sprejel kancler Adenauer skupno s člani svoje vlade.

Nekoliko prej je prišla na letališče z ameriškim letalom skupina ameriških časnikarjev. Na letališču so bili štirje ameriški helikopterji, ki so odpeljali v Bad Godesberg prtljago predsednika Eisenhowerja.

Po pregledu častne straže in po odsviranju državnih himen je kancler Adenauer pred mikrofonom na kratko pozdravil predsednika Eisenhowerja, ki ga je označil za simbolica svobode sveta». Zavzel se je predsedniku, ker je obiskal Nemčijo, in je izrekel prepričanje, da bo njegov obisk služil miru in varnosti.

Predsednik Eisenhower se je zahvalil za dobrodošlico ter za prisrčen sprejem. Priznal je, da je ime Adenauerja postalo v ZDA «simbol odločnosti nemškega ljudstva, da ostane močno in svobodno». «Pri uresničevanju te odločenosti, je dodal predsednik, je ameriško ljudstvo ob strani». Zatem je predsednik izjavil, da pripisuje veliko važnost razgovorom, ki jih bo imel jutri s kanclerjem Adenauerjem.

Na letališču se je zbrala tudi večja množica, ki je prisrčno pozdravljala Eisenhowerja. Prav tako je velika množica pozdravljala ameriškega predsednika po poti, po kateri je kolona avtomobilov odšla v mesto.

Zvedelo se je tudi, da je za osebno varnost Eisenhowerja določenih 3.000 mož, od katerih je nekaj desetin Američanov. Od 3.000 mož jih je 2.400 uniformiranih policistov, 600 pa agentov v civilu. Poleg tega spremljajo Eisenhowerja zelo od blizu dva inspektorja in številni policisti. Vse pot, po kateri se je vozil predsednik, so skrbno proučili in pregledali. Posebno pozornost pa so posvetili sistemu delu poti, ob kateri je neka večja tovarna eksplozivnih snovi.

Na letališču je prišlo do majhnega incidenta, ko se je predsednikovemu letalu, ki ga je spremljal poseben oddelek ameriške in nemške policije, policisti so z brizgalnicami pognali tiste, ki so se preveč približali letalu.

Diplomatski zbor ni bil navzoč na letališču, ker se pričakuje, da Eisenhowerjev obisk bo imel izrazito značaja.

Ogromna množica, ki se je zbrala na vsej poti, po kateri je vozila kolona avtomobilov, je povsem preobrnila prvotni program, ki je določal, da bo vožnja na 32 kilometrov dolgi poti od letališča do Bad Godesberga trajala eno uro. Trajala pa je dve uri. Povsod je velika množica preplavila ulice in navdušeno pozdravljala predsednika, mahala z zastavicami in ga obsipala s cvetjem. Računajo, da je predsednika pozdravljalo po ulicah okoli 250.000 ljudi. Državni tajnik Herter je izjavil, da je sprejem, ki so ga priredili predsedniku, «čudovit». Predsednik pa je v prostorih ameriškega poslaništva izjavil, da je sprejem presegal sprejem, ki ga je bil deležen v Ameriki med volilno kampanjo. Ulicami v Bonnu so visele transparenti z napisi: «Ike, pripomo v Vas». Nekatere bavarske organizacije pa so ob sprejemu v Koblenzerstrasse s cvetjem začrtale zemljevid Nemčije z mejami, kakršne je bila leta 1937.

Kolona avtomobilov je odpeljala naravnost v predmestje Bad Godesberg, kjer bo Eisenhower nastanjen v ameriškem poslaništvu. Pred tem je bil sprejem, na katero so razen ameriško, zahodnoberlinsko- zastavo, predsednika pozdravili župan in druge občinske osebnosti.

Organizacije socialdemokratske mladine pa so nalepile po bonnskih ulicah lepake z napisi: «Ike, nadaljujte; Ne dajte se ustaviti od njega.» Pri tem nedvomno mislijo na kanclerja Adenauerja.

V Bonnu zanikujejo trditve nemške lista «Der Mittag», da misli Adenauer predlagati Eisenhowerju, naj bi dovolil odločanja o ameriških strateških načrtih, ki se tičejo uporabljanja težkega atomskega orožja.

Glede tem v zvezi se je zvedelo, da to zadevo v Bonnu sedaj proučujejo, a so mnenja, da vprašanje ni aktualno. V istih krogih ugotavljajo dalje, da bi to vprašanje «lahko naglo postalo aktualno» v nekaterih okoliščinah, ki bi nastale po razgovorih predsednika Eisenhowerja v Londonu in Parizu. V takem primeru bi bonnska vlada sporočila svoje mnenje.

V Bonnu zanikujejo tudi, da misli bonnska vlada zahtevati zastopstvo v «direktoriju štirih».

V Londonu so uradno javili, da se bosta britanski zunanji minister Selwyn Lloyd in ameriški državni tajnik Herter sestala v petek v Londonu ob priliki Eisenhowerjevega obiska na Škotskem. Ministra se bosta sestala v petek zjutraj in popoldne v Foreign Officeu, da pripravita razgovore med Eisenhowerjem in Mac Millanom. Lloyd se je vrnil danes popoldne s počitnic v Španiji. Pred prihodom Eisenhowerja se bo Lloyd razgovarjal z Mac Millanom.

V londonskih diplomatskih krogih zatrjujejo, da bo Velika Britanija med prihodnjimi angleško-ameriškimi razgovori odločno podprla pet točk, ki so glavni temelj za potovanje ameriškega predsednika v Evropo.

Britansko stališče se skuša z Eisenhowerjevim stališčem, ki je po mnenju opazovalcev naslednje: 1. Velika Britanija je prav tako kakor ZDA vedno podpirala zahodno enotnost, kar se tiče morebitne uporabe sile proti vsakemu napadu. 2. Mac Millan v celoti podpira Eisenhowerja v njegovi pripravljenosti začeti realistična pogajanja s SZ o vsakem načrtu za splošno ali delno razorožitev, ki bi bil razumen in medsebojno izvedljiv. 3. Zadnji dve leti in pol, ko Mac Millan zavzema mesto ministrskega predsednika, je prišlo do tesnih posvetovanj in tesnega sodelovanja med Anglijo in ZDA. 4. Zvestoba Velike Britanije atlantskemu paktu je temeljni kamen njene zunanje politike in Anglija bo odločno podpirala ZDA ter vse druge države, ki bi prispevale k okrepitvi zavezništva. 5. Mac Millan odločno zagovarja potrebo izboljšanja življenjske ravni dveh milijard prebivalcev nezadostno razvitih področij.

V pooblaščenih krogih potrjujejo, da ima Eisenhower namen vrniti se v Anglijo ob zaključku svojega obiska v Parizu, da se odpočije. Zelo verjetno bo ostal v svojem gradu Culzean na Škotskem 4. in 5. septembra.

V Moskvi pa so danes objavili pismo, ki ga je Hruščev poslal 19. avgusta Adenauerju. V pismu je rečeno, da sta SZ in Zahodna Nemčija v sedanjem trenutku v kritičnem razdobju medsebojnih odnosov. «Vprašanje, pravi pismo, je naslednje: Ali hočemo začeti sodelovanje na podlagi realnih koristi in obnoviti medsebojno zaupanje kljub nesoglasjem med obema deželama, ki so predvsem ideološkega značaja? Ideološka nasprotja so vedno bila in bodo še dalje obstajala. Toda noben pameten človek ne misli, da jih je treba premagati z vojno.»

Dalje izjavlja Hruščev, da gospodarski interesi SZ in Zahodne Nemčije narekujejo vzdrževanje prijateljskih odnosov. Tesni gospodarski stiki so vedno bili v korist obeh držav. «Mi, pravi pismo, si nismo nikoli delali konkurence. Nasprotno, gospodarstvo naših dveh držav se medsebojno spopolnjuje. Gospodarsko sodelovanje bi lahko dalo plodove za obe državi z izboljšanjem življenjske ravni prebivalstva».

Hruščev z obžalovanjem ugotavlja, da so v Zahodni Nemčiji sile, ki podpirajo revanšizem in revizijo meja toda sedanji položaj prav gotovo ni ugoden za ponovitev pustolovske politike. Obstoj dveh neodvisnih nemških držav je neoporečeno dejstvo in zanikati ga, je nesmiselno.

Pismo pravi dalje, da je nemogoče misliti, da bi Zahodna Nemčija lahko ustvarila dovolj močno vojsko, da bi bila enaka moči oboroženih sil SZ in njenih zaveznikov, «tudi če se v ta namen uporabijo vsi gospodarski viri Zahodne Nemčije».

«Tega vprašanja ne omenjam zaradi tega, da bi strahoval, dodaja Hruščev, kajti znane so nam vse strahotne vojne.»

Na koncu poudarja pismo potrebo sklenitve mirovne pogodbe z Nemčijo in dodaja, da bi sklenitev te pogodbe praktično prispevala k združitvi Nemčije.

—«»—

Končne priprave za obisk Hruščeva v ZDA

WASHINGTON, 26. — Sovjetski poslanik v Washingtonu Menšikov je po razgovoru z državnim tajnikom za politične zadeve Murphyjem izjavil, da se priprave za obisk Hruščeva v ZDA bližajo koncu. Menšikov je izjavil, da Hruščev ne bo obiskal v ZDA naprav komisije za atomsko energijo in prav tako ne bo odšel v Shippingport v Pensilvaniji, kjer že nekaj mesecev deluje edini ameriški jedrski reaktor, ki proizvaja električno energijo.

Na druga vprašanja je Menšikov izjavil, da je mnenja, da se bo Hruščev po obisku v ZDA vrnil naravnost v Moskvo, ter da mu ni nič znanega a morebitnem potovanju Hruščeva v Peking.

Dalje je Menšikov izjavil, da ne ve, ali bo Hruščeva spremljala v ZDA njegova žena. Prav tako se ni govorilo o možnosti, da bi Hruščev prisostvoval neki športni tekmi med svojim bivanjem v ZDA.

Večeru italijanskih popevk v Kopru so prisostvovali tudi številni predstavniki oblasti. Slika kaže podpredsednika izvršnega sveta LR Slovenije dr. Jožo Vilfana, ki se razgovarja z dirigentom Cergolijem in s tajnikom okrajnega ljudskega odbora za Koper Kolencem.

Komentarji tiska FLRJ o obisku v Bonnu

Geslo Bonna je: Nič proti Parizu toda vsekakor nič brez Washingtona

Adenauer hoče odvrniti pozornost Eisenhowerja od vprašanj, ki jih SZ postavlja v ospredje

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 26. — Vodilno mesto v jutrišnjem jugoslovanskem tisku je posvečeno najvažnejšemu dogodku: sestanka Eisenhowerja in Adenauerja. Jugoslovanski tisk v poročilih svojih dopisnikov iz Bonna ugotavlja, da se od teh razgovorov ne morejo pričakovati neki pomembni rezultati. Po informacijah dopisnika Tanjuga, v bonnskih uradnih krogih poudarjajo, da razlike med ameriškim in zahodnonemškim stališčem glede Berlina in velike Nemčije niso pomembne; zato gledajo na razgovore z zaupanjem. Po vesteh iz istih virov politični krogi v Bonnu postavljajo na prvo mesto razgovorov vprašanje razorožitve. Ti krogi namreč menijo, da v sedanjem trenutku ni upati na rešitev berlinskega vprašanja in vprašanje velike Nemčije.

Uspeh v zvezi z razorožitvijo pa bi lahko ustvaril ugodne pogoje za rešitev nemškega vprašanja v kasnejši fazi. S postavljanjem vprašanja razorožitve na prvo mesto želi bonnska vlada odvrniti pozornost Eisenhowerja od nekaterih vprašanj, ki jih je sovjetska vlada zadnje mesece s številnimi akcijami postavljala na dnevni red.

Po mnenju dopisnika «Politike», s postavljanjem vprašanja o razorožitvi na prvo mesto in zapostavljanjem vprašanja Nemčije želi Adenauer ohraniti sedanje stanje v Berlinu in glede združitve Nemčije. Odprta igra zahodnonemške diplomacije se opaža tudi v odnosu do de Gaulla. Adenauerju ni niti malo prijetna francoska zahteva za ustanovitev političnega triumvirata v atlantskem paktu brez nemške udeležbe. V Bonnu se danes postavlja geslo: «Nič proti Parizu, toda v nobenem primeru nič brez Washingtona!».

Po mnenju dopisnika «Politike» dnevni red razgovorov še ni točno določen, toda kanclerja Adenauerja mnogo bolj zanima, ali je prišel Eisenhower v Bonn z določenim

Eisenhower bo sprejel Castiello

LONDON, 26. — V poučenih krogih izjavljajo, da se bo Eisenhower sestal v Londonu s španskim zunanjim ministrom Castiello na pobudo ameriške vlade. Pripominjajo, da je ameriška vlada pozvala Castiella, naj pride v London v ta namen, ker Španija ni članica NATO. Pripominjajo, da se bo španski minister razgovarjal predvsem z državnim tajnikom Herterjem. Dodajajo, da Španija ne bo zahtevala sprejema v NATO. Verjetno bo Castiella prišel v London v soboto ali nedeljo.

—«»—

Umrl je režiser V. Stojanović

BEOGRAD, 26. — *Sinoči je na drugi beograjski kirurški kliniki umrl v 38. letu starosti filmski režiser Velimir Stojanović. Njegova najbolj znana filmska dela so «Mrtvi grad», ki je dobil več mednarodnih priznanj, potem «Lažni cesar» in «Kampo Mamula», ki so ga predvajali na zadnjem festivalu v Pulju.*

Prihodnji torek seja vlade pred odhodom Segnija in Pelle v Pariz

La Pira o «mostu molitve» med Vzhodom in Zahodom
Presenetljivi zaključki preiskave rimskega odbornika Marazze o aferi Marzano-Melone

(Od našega dopisnika)

RIM, 26. — Danes so uradno potrdili, da se bo Segni vrnil v Rim jutri in da se bo ministrski svet verjetno sestal prihodnji torek ter razpravljal predvsem o zunanjepolitičnih zadevah pred odhodom Segnija in Pelle v Pariz. S tem v zvezi ugotavljajo politični opazovalci, da italijanska diplomacija ni več sposobna slediti naglemu razvoju mednarodnih dogodkov, o čemer priča tudi zanikanje, da bo Pella odšel v Pariz s svojo napisano spomenico. Poluradni tisk trdi, da se bo Italija znašla v Parizu v «privilegiranem» položaju, ker nima nič kaj zahtevati. Toda resnica je povsem drugačna, in sicer, da ne bo imela nič kaj ponuditi. Spričo dejstva da italijanska diplomacija z nezaupanjem gleda na možnost mednarodnega pomirjenja, je jasno, da ne more s ničemer prispevati k takemu pomirjenju.

V takih okoliščinah je morda bolj hvalevredna izjava bivšega florentinskega župana La Pire, ki je ob svojem povratku iz Sovjetske zveze izjavil, da je hotel «postaviti skoraj most molitve med Vzhodom in Zapadom. Najsi bo ta «most» kakršen koli, ga bivši florentinski župan vendarle hoče in razume, da «je s hladno vojno vse zgubljeno, z mirom pa vse pridobljeno».

Toda kakor smo imeli priložnost brati te dni, so nekateri odgovorni politiki v Rimu mnenja, da mir lahko spravi v nevarnost sedanji monopol oblasti v Italiji. Vsekakor je treba sedaj videti, kaj bosta Segni in Pella rekla v Parizu, čeprav se že sedaj trdi, da bo njuno posredovanje nepomembno za uspeh razgovorov med zahodnimi zavezniki.

Kar se tiče notranje politike, pa se nadaljuje polemika med posameznimi demokristjanskimi strujami, ki dokaj jasno dokazuje, da se voditelji te stranke prav malo brigajo za dejanska in aktualna vprašanja v Italiji. Davi sta se vrnila v Rim tajnik KD Moro in potajnik Salizzoni in sta imela na sedežu stranke dolgo posvetovanje o splošnem položaju ter o predkongresnem položaju v stranki. Sklenjeno je bilo, da bodo prve dni septembra sklicali sejo vodstva stranke. Na seji bo podal Perloffa poročilo o pripravi kongresa, pri čemer bodo morda razpravljali tudi o zahtevi baze, naj se skliče izredno zasedanje državnega sveta stranke, ki bi bilo posvečeno Siciliji.

Misini pa odgovarjajo danes v svojem glasilu «Il Secolo d'Italia» na «razkritja» Scelbe o tako imenovani operaciji Sturzo. Pri tem po svoje prikazujejo neuspeh te operacije. Kakor piše omenjeni list, ni operacija propadla zaradi MSI, ki je pravočasno in pozitivno odgovorila na vabilo Gedde (in ne Sturza), pač pa «zaradi drugih, predvsem pa zaradi Pacciardija in Saragata». Spričo tega je treba sedaj videti, kaj bosta rekla Saragat in Pacciardi. Ne glede na to pa je ugotovitev lahko ena sama, in sicer, da je ta polemika pokazala, koliko umazanega je v vsej krščanski demokraciji.

* * *

Preiskava rimskega občinskega odbornika Marazze glede ravnanja rimskega kvestorja Marzana in občinskega stražnika Melona se je končala z nepričakovanim (niti ne toliko) zaključkom: Kvestor ni prekršil cestnega zakonika in stražnik se je zmotil in sledil avtu, ki v resnici ni bil kriv. Do teh presenetljivih ugotovitev so prišli na osnovi pričevanj očividca dr. Mantegna in gre po mnenju odbornika le za «nesporazum».

Tudi iz čisto tehničnih razlogov sloni najnovejša «uradna» teorija na šibkih nogah, saj je kaj malo verjetno, da sta bila 22. julija istočasno na križišču dva luksuzna posebna avtomobila in da je eden vozil po predpisih, drugi pa je kršil zakonik, ter da se je končno stražnik zmotil in zamenjal grešnika z nedolžno ovco, ki naj bi bila nič manj kot rimski kvestor. V večnem mestu Rimu se marsikaj zgodi, toda taki slučaji so tudi na teh tleh kaj malo verjetni.

Bolj je verjetno — in o tem odkrito govore vsi rimski krogi — da so v ozadju interesi KD, ki se boji odkritij s strani kvestorja, ki je predobro obveščen o številnih temnih stvareh in ima torej v rokah močno orožje.

Zato tudi preseneča uradni sklep rimskega občinskega odbora, ki je včeraj razpravljal o celotnem dogodku samo s «tehnične» plati in sklenil, da prepusti odločitev sodnim oblastem. Uradno zato, ker je tožilstvo zahtevalo uradni zapisnik stražnika o celotnem dogodku, da ga priključi k drugim dokumentom, ki so potrebni za preiskavo.

A. P.

Eisenhower je podaljšal do konca leta prekinitev poskusov z jedrskim orožjem

Delo ženevske konference odloženo do 12. oktobra - Sporazum med SZ in Zahodom za obnovitev pogajanj o razorožitvi

WASHINGTON, 26. — Ameriški državni departma javlja, da je predsednik Eisenhower sklenil podaljšati do 31. decembra dobo, v kateri se ZDA obvezujejo, da ne bodo delale poizkusov z jedrskim orožjem.

ZDA in Velika Britanija sta prekinili svoje jedrske poizkuse 31. oktobra 1958 za eno leto. Izjava državnega departmaja ne omenja morebitne podobne odločitve Velike Britanije, toda funkcionarji državnega departmaja so izjavili, da je bila Velika Britanija obveščena o ameriškem sklepu. Diplomatski opazovalci menijo, da bo tudi Velika Britanija sledila ameriškemu zgledu.

V državnem departmaju se poudarja, da današnje sporočilo ne pomeni, da hočejo ZDA nadaljevati poizkuse leta 1960. Izjava pravi, da je bil sklep sprejet v zvezi z današnjim sklepom ženevske konference, da se pogajanja o prekinitvi poizkusov odložijo za šest tednov.

Poročilo o današnji seji ženevske konference namreč pravi, da so se delegacije sporazumele o odložitvi dela do 12. oktobra. Dalje so delovne skupine o ugotavljanju in izsleditvi jedrskih eksplozij v veliki višini ne bodo več veljala za privatna poročila.

Diplomatski opazovalci v Washingtonu izjavljajo tudi, da bodo štirje «veliki» v desetih dneh objavili sporazum o novih pogajanjih med Vzhodom in Zahodom o razorožitvi. Predvideva se, da bo to sporočeno med obiskom Eisenhowerja v Evropi in še pred prihodom Hruščeva v ZDA.

Posvetovanje med SZ in Zahodom za obnovitev pogajanj o razorožitvi, ki so bila prekinjena pred dvema letoma, so sedaj zaključena in pri njih je sodeloval tudi tajnik OZN Hammarskjoeld.

Kakor poročajo, so SZ, ZDA, Velika Britanija in Francija dosegle sporazum o ustanovitvi novega odbora za razorožitev, ki bi ga sestavljalo osem ali deset držav. Odbor bi imel nalogo določiti splošno zmanjšanje oborožitve v svetu in zatem poročati OZN o svojem delu. V tem odboru bi bilo število zahodnih in vzhodnih držav enako.

—«»—

«Važne novosti» na včerajšnji seji francoske vlade

PARIZ, 26. — Predsednik de Gaulle je danes predsedoval seji ministrskega sveta, ki jo je minister za informacije označil, «da je verjetno najvažnejša, od kar je de Gaulle prišel na oblast».

Proti pričakovanju so ob zaključku seje objavili samo izredno skopo uradno sporočilo, v katerem trdijo, da so se ministri dolgo posvetovali glede položaja Francije pred bližnjimi mednarodnimi zasedanjimi. Nato je sledilo poročilo ministra Debreja. Končno so poslušali poročila o pripravah za sestav proračuna in o francoski delegaciji, ki bo sodelovala na zasedanju skupščine OZN.

Poročilo dodaja, da bo to delegacijo vodil minister za zunanje zadeve Couve de Murville, v njej pa bodo zastopani predstavniki vseh držav francoske skupnosti, ministrska predsednika Madagaskarja in Slonokoščene obale, namestnik ministrskega predsednika Cada ter predsednik federacije Mali.

Po virih, ki so povezani z vladnimi krogi, je bila vojna v Alžiriji osrednje vprašanje seje. Vsebino diskusije pa držijo tajno, ker baje gre za «pomembne novosti». Po mnenju opazovalcev ne bi de Gaulle poslal OZN tako številne delegacije afriških predstavnikov, če ne bi imel v načrtih kaj novega.

De Gaulle bo odpotoval jutri z letalom v Alžirijo.

—«»—

Vojaška pomoč ZDA laoški vladi

WASHINGTON, 26. — Nocoj so uradno javili, da je ameriški državni departma odredil izredno pomoč laoški kraljevi vladi, zato da ZDA «podprejo voljo kraljeve vlade v Laosu, da se postavi proti prizadevanjem komunistov, da bi spodkopali varnost in stabilnost v Laosu».

Državni departma zavrača «vztrajne obtožbe iz Hanoja, Pekinga in Moskve» in poudarja, da «ZDA nimajo nobenega vojaškega oporišča, nobenega letalskega pristajališča in nobene druge vojaške naprave v Laosu». Dalje je rečeno, da bodo ZDA še dalje podpisale «sleherno racionalno sredstvo za iskanje mirne rešitve v Laosu».

Domneva se, da bo ameriška pomoč znašala pet milijonov dolarjev in da bo laoška vlada s tem zvišala število vojaštva od 25.000 na 29.000. Laoška milica pa ima sedaj 16.000 mož.

Predstavnik je izjavil, da ZDA s tem na noben način ne kršijo ženevskega sporazuma o premirju iz leta 1954, ki ne prepoveduje povečanja števila laoških čet, pač pa prepoveduje, da se ta vojska oboroži z bolj modernim orožjem, s kakršnim je bila oborožena v trenutku premirja.

—«»—

SAN FRANCISCO, 26. — Kalifornijski nadškof James Pike je poslal brzojavko Hruščevu z vabilom, naj se udeleži verskih pobožnosti v katedrali «Grace Cathedral» v San Franciscu, ko bo obiskal ZDA.

—«»—

Dopisovanje Mac Millan - de Gaulle

PARIZ, 26. — Zvedelo se je, da sta si general de Gaulle in Mac Millan zadnje dni izmenjala pisma. V uradnih krogih pa nočejo s tem v zvezi nič izjaviti.

Baje obravnava Mac Millan v svojem pismu de Gaullu celoten mednarodni položaj ter omenja pismo Hruščeva. De Gaulle pa mu je baje odgovoril z zelo prijateljskim pismom ter mu tudi omenil pismo Hruščeva, ki mu ga je izročil 16. avgusta sovjetski poslanik Vinogradov.

—«»—

WASHINGTON, 26. — Ameriški državni departma je danes sporočil, da se bodo zunanji ministri SEATO verjetno sestali konec prihodnjega meseca v Washingtonu. Dodal je, da sestanek ne bo uraden.

Poročilo o zasedanju CK KP Kitajske

Znatno „popravljen" petletni načrt z znižanjem vseh določenih postavk

Pokazalo se je, da so bile prej določene postavke «previsoke»
Odobravanje obiskov Eisenhowerja in Hruščeva

PEKING, 26. — Agencija «Nova Kitajska» poroča, da je osmo plenarno zasedanje CK KP Kitajske bilo od 2. do 16. avgusta pod predsedstvom Maočetunga v mestu Lušan v pokrajini Kjangsi. Poročilo dodaja, da se je zasedanja udeležilo 75 polnopravnih članov CK in 74 članov namestnikov ter 14 «drugih tovarišev».

Centralni komite je podrobno proučil gospodarski položaj v državi in sprejel konkretne ukrepe za izpolnitev glavnih smotrov, ki so bili določeni letos v okviru drugega petletnega načrta. Eden glavnih sedanjih smotrov je doseči naglejše, boljše in koristnejše uspehe pri graditvi socializma.

Centralni komite v celoti podpira napore Sovjetske zveze na konferenci zunanjih ministrov v Ženevi. Centralni komite toplo pozdravlja sporočilo SZ in ZDA o izmenjavi obiskov med predsedniko ma vlad teh dveh držav. Centralni komite je mnenja, da je namen te pobude zmanjšati mednarodno napetost in braniti stvar miru.

Poročilo poudarja dalje «zalet gibanja za neodvisnost demokratičnih narodov v Aziji, Afriki in Ameriki», ter «notranje težave imperialističnega tabora in protislovja, ki se dan za dnem zaostrujejo v tej skupini».

Dokument pravi zatem: «Imperialisti in njihovi hlapci so začeli obrekovalne napade proti naši splošni liniji graditve socializma posebno pa proti «skoku naprej», ki ga mi uresničujemo z uvedbo ljudskih komun. Imperialisti in sovražni elementi v notranjosti naših držav bodo prav gotovo še dalje obrekovali in skušali sabotirati graditev socializma v ljudski Kitajski». Poročilo izreka nato prepričanje, da bo socializem zmagal na Kitajskem «pod vodstvom centralnega komiteja partije, ki jo vodi tovariš Maocetung», ter poziva na enotnost vseh članov partije in vsega kitajskega ljudstva.

Izjava omenja nato «nove gospodarske zmage» in pripominja, da se je celotna vrednost industrijske proizvodnje povečala za 65 odstotkov v primerjavi z istim razdobjem lanskega leta. Proizvodnja surovega železa je dosegla 9 milijonov in pol ton, premoga 174 milijonov ton, jekla pa 5 milijonov in 300.000 ton.

Centralni komite pa je do neke mere zmanjšal smotre, ki so bili prej določeni za letos. Kar se tiče kmetijstva, se «popravek» opravičuje s tem, da so načrti za leto 1959 temeljili na rezultatih prejšnjega leta in so se potem pokazali za «previsoke».

Tako dajejo «popravljena» števila leta 1958 za 250 milijonov ton žita namesto 375 milijonov, ki jih je napovedal Cuenlaj v svojem poročilu v skupščini letošnjega aprila. Ustanovitev ministrstva za izdelovanje kmetijskih strojev, s čimer se bo pospešila mehanizacija kmetijstva, bo omogočila, da se premaga delni neuspeh v kmetijstvu.

Kar se tiče bombaža, je dejanski pridelek znašal 2 milijona in 100.000 ton namesto 3 milijonov in 300.000 ton, kakor je bilo napovedano.

Proizvodnjo jekla «s preprostimi in krajevnimi metodami» bodo odslej določale krajevne oblasti. S tem ukrepom popravlja centralni komite dejansko stanje, kajti že od začetka leta so po večini opustili proizvodnjo jekla v «majhnih viseških pečeh» ter so ugotovili da je malo donosa in da je odvzelo veliko število delovne sile od drugih bistvenih smotrov. Resolucija priznava slabo kakovost več ko treh milijonov ton jekla in litega železa, ki so jih pridelali na ta način, kar je sicer bilo znano že pred šestimi meseci.

Kar se tiče ljudskih komun, kaže resolucija precejšnjo previdnost. Govori se samo o načelu «vsakemu po njegovem delu» in ne o «vsakemu po njegovi potrebi». Egalitaristične tendence se še strože obsojajo kakor v resoluciji od lanskega decembra in se ne omenjajo več mestne komune, ki so jih že opustili, in tudi ne federacije med komunami. Resolucija očitno skuša bolj prepričati prebivalstvo kakor pa mu vsiliti ta sistem in poudarja, da s časom «bodo prednosti ljudskih komun postale vedno očitnejše».

Agencija «Nova Kitajska» javlja tudi, da je Cuenlaj v svojem govoru na zasedanju nedavne vrhovne državne konference sporočil, da bo značilnost gospodarskega načrta za leto 1959 v tem, da se bodo splošno zmanjšali smotri, ki jih je treba doseči.

Cuenlaj je izjavil, da se bo skoraj v vseh sektorjih gospodarskega življenja proizvodnja znatno zmanjšala, in je pripomnil, da bo proizvodnja jekla znašala 12 milijonov ton namesto 18, premoga 335 milijonov ton, namesto 380.

Prav tako so «popravili» smotre, ki jih je treba doseči na vseh drugih področjih. Cuenlaj je izjavil, da bo celotna vrednost kitajske industrijske proizvodnje zmanjšana za 18 milijard juanov, tako da so njeno vrednost določili na 147 milijard juanov, namesto 165, kakor je bilo prej določeno. Prav tako so znatno «popravili» investicije v narodnem gospodarstvu. Te investicije bodo znašale 24 milijard juanov, namesto 27 milijard. Kljub temu znižanju investicij bo storjeno vse, da se zagotovi izvedba začetnega programa velikih industrijskih objektov, je izjavil Cuenlaj in poudaril, da bo «popravljeni» načrt mogoče izvajati na vseh sektorjih in tudi na kmetijskem. Z izvajanjem tega programa bi se drugi kitajski petletni načrt lahko uresničil tri leta prej, je nadaljeval Cuenlaj in pripomnil, da bo Kitajska v desetih letih namesto v 15 lahko dosegla industrijsko proizvodnjo Velike Britanije. Na koncu je Cuenlaj poudaril potrebo povečanja sedanje kampanje za dvig proizvodnje na vseh gospodarskih sektorjih ob istočasnem varčevanju z izdatki.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 28,5, najnižja 22,2, ob 17. uri 27,2, zračni tlak 1019,8, pada, vlaga 62 odstotna, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 23 stopinj.

Tržaški dnevnik

Danes, ČETRTEK, 27. avgusta Zlatko
Sonce vzide ob 5.18 in zatone ob 18.55. Dolžina dneva 13.37. Luna vzide ob 23.50 in zatone ob 14.06.
Jutri, PETEK, 28. avgusta Avguštin

Sestanek izvršne komisije Delavske zbornice CGIL

Razpravljanje o položaju v Felszegy in o sestavi komisije, ki pojde v Rim

Glede 11 odpustov v Delavskih zadrugah zahtevata sindikata sklicanje sestanka na uradu za delo

Sinoči se je sestala izvršna komisija Delavske zbornice CGIL, ki je v glavnem razpravljala o nameravanih 152 odpustih v ladjedelnici Felszegy ter o sestavi tržaške delegacije, ki pojde v Rim k predsedniku vlade Segniju. Komisija bo izdala poročilo o svojem sestanku danes.

Nedvomno je izvršna komisija zavzela odločno stališče proti odpustom v ladjedelnici Felszegy, kjer se po mnenju sindikatov z nekaj dobre volje lahko najde zaposlitev za vse delavce, zlasti ker je tudi vladni generalni komisar obljubil, da bo poskrbel za naročilo nekega manjšega plovnega objekta. Poleg tega je treba upoštevati tudi naraščanje števila brezposelnih ladjedelske industrije in veliko število suspendiranih v CRDA. Spričo tega položaja ne bi našli delavci Felszegy, če bi jih odpustili, dela niti drugje. Končno je treba še posebno upoštevati krizo miljskega gospodarstva sploh.

Sindikati tudi upravičeno protestirajo, ker niso vključili nobenega njihovega predstavnika v delegacijo, ki pojde v Rim, čeprav so delavci še mnogo bolj zainteresirani na tem, da se izboljša gospodarski položaj Trsta, kot pa delodajalci. Takšno ravnanje pa tudi ni demokratično, saj bi morali biti zastopani v delegaciji vsi sloji prebivalstva.

Sinoči so se sestali tudi predstavniki sindikatov uslužbencev trgovinske stroke Delavske zbornice CGIL in Delavske zbornice CISL, ter člani notranje komisije Delavskih zadrug, ki so proučili položaj, ki je nastal po napovedi 11 odpustov v Delavskih zadrugah. Pri tem je zanimivo, da so prizadeti že prejeli včeraj po pošti pismena obvestila, kar pomeni, da je ravnateljstvo prej razposlalo pisma, kot je o odpustih sploh obvestilo notranjo komisijo. Sindikalisti in člani notranje komisije so se strinjali v oceni položaja ter sklenili, da bodo zahtevali danes od urada za delo, naj skliče sestanek predstavnikov podjetja in sindikalistov.

Vsekakor gre za izzivanje uslužbencev, ker jih hoče vodstvo Delavskih zadrug ponižati, saj ni moglo pozabiti na njihov enotni nastop, ko je hotelo enostransko zvišati ceno menze. Toda skrajni čas je, da se komisarji končno odpovedo takšnim metodam, saj so Delavske zadruge konec koncev last njihovih članov, ki se s tako politiko nikakor ne strinjajo.

—«»—

SKUPŠČINA LASTNIKOV JAVNIH LOKALOV

Protest proti občinskim menzam

Včeraj je bila v veliki dvorani Zveze trgovcev skupščina lastnikov javnih lokalov, ki so vpisani v Združenje lastnikov javnih lokalov tržaške pokrajine (FIPE). To izredno skupščino so sklicali, da bi proučili vprašanje občinskih menz v zvezi z zadnjimi sklepi občinskega odbora. Predsednik Združenja Giovanni Bracci je v svojem poročilu orisal položaj lastnikov javnih lokalov in trdil, da so zlasti restavracije v krizi ter da jim delajo menze konkurenco, ker so se spremenile iz navadnih menz v prave restavracije in ker uživajo razne ugodnosti, olajšave itd., ki jih nihče ne nudi zasebnim gostinskim obratom.

V diskusiji so razni gostilničarji in lastniki restavracij dejali, da so sklepi občinskega odbora glede občinskih menz nezadovoljivi, ker so še vedno na razpolago turistom in inozemcem, ki lahko celo vnaprej naročajo obede. Spričo tega so na skupščini sklenili, da se bodo obrnili na nadzorne organe, to je na prefekturo in vladni generalni komisariat, z zahtevo, naj začnejo menze zopet opravljati svojo prvotno nalogo. Če pa to ne bi imelo haska, bi se obrnili celo na sodno oblast. Na skupščini so tudi ugotovili, da je pokrajinska ustanova za turizem popolnoma solidarna z lastniki gostiln in restavracij.

Končno so sprejeli resolucijo, v kateri najprej ugotavljajo, da je v Trstu več javnih lokalov, kot je možnosti za zaslužek, ker nima mesto zaledja in ker ni število gostov enakomerno porazdeljeno na posamezne restavracije. Krizo še poglablja obstoj občinskih menz, ki se ukvarjajo tudi s pridobitno dejavnostjo, namesto da bi služile samo socialnim namenom, za katere so bile ustanovljene. Ker se ne bo z zadnjimi sklepi občinskega odbora prav nič spremenil položaj v menzah, kjer lahko jedo poleg turistov in tujcev tudi premožni ljudje, zahteva skupščina, naj občina ponovno vrne menze njihovemu prvotnemu namenu, to je podporni dejavnosti. V ta namen se tudi obrača na vladni komisariat in prefekturo.

Objavili smo kratko poročilo o omenjeni skupščini in izvleček iz resolucije, tako da se slišita oba zvona, ker smo o stališču občinskega odbora že obširneje pisali.

—«»—

○ Drevi ob 20.30. uri bo urad za predstave vladnega komisariata predvajal na prostem v Zgoniku didaktične, kulturne in vzgojne dokumentarne filme.

Novi odbor sekcije mestnega centra PSDI

Tiskovni urad Socialdemokratske stranke sporoča, da se je včeraj končal volilni postopek za obnovitev vodstva sekcije mestnega centra. Izvoljeni so bili Antonio Marsini, Marcello Fabris, Ennio Pittoni, Marcello Callegari, Antonio Palamari, Giusto Barbo, Angelo Zentilomo, Stelio Bajec, Ferdinando Angelelli in Alfredo Candias. Skupščina sekcije mestnega centra je imenovala v komisijo za sprejemanje članov Oberdana Pierandreia, Ettora Giraldija in Vittoria Piso ter Cadela Corino kot nadomestnega člana.

Skupščina je nadalje nakazala dejavnost za prihodnjih 12 mesecev in pozvala vodstvo federacije, naj poskrbi za pogoste stike med člani in občinskimi svetovalci stranke, naj okrepi žensko skupino ter naj se izogiba slehernemu frakcionaštvu.

Poslanec Luigi Preti, ki je predsedoval skupščini, je zapustil včeraj naše mesto, potem ko je razpravljal s člani izvršnega odbora federacije o organizacijskih vprašanjih v zvezi s kongresom, ki bo 26. septembra.

Strašna nesreča med Škofijami in Koprom

Tovornik treščil v štiri dekletca Dve mrtvi in dve hudo poškodovani

Na mestu mrtva 17-letna Neva Hrevatin - Med vožnjo v bolnišnico umrla 4-letna Milka Martinjaš - Katica Martinjaš ob obe nogi - Ines Šavron ob levo nogo - Šoferja premagal spanec?

Strašna nesreča se je včeraj ob 15.45 zgodila na cesti Škofije-Koper, in sicer nekaj metrov od križišča cest Škofije-Koper, Ankaran-Koper in Kozina-Koper. Tragična usoda je zahtevala dve mladi življenji, dve pa sta v nevarnosti. Na cesti Škofije-Koper ni bilo takega prometa kot običajno. Na železni ograji na prvem mostiču od križišča proti Kopru so sedele 17-letna Neva Hrevatin, 4-letna Milka Martinjaš iz Škofij štev. 1 in njena 15-letna sestra Katica ter 18-letna Ines Savron s Tinjana 78. Sestri Milka in Katica sta čakali svojo babico, ki se je vračala z avtobusom iz Ljubljane, Ines je čakala na avtobus, da se odpelje na Škofije, Neva Hrevatin, hčerka upravnika bara, ki je blizu križišča, pa jim je delala družbo. Pogovarjale so se in smejale, toda nenadoma je treščil vanje tovornik, ki ga je vozil 37-letni Miha Stanković iz Rovinja. Tovornik je privozil z veliko brzino ter odnesel ograjo in nesrečne deklice.

Vse se je zgodilo tako naglo in nepredvideno, da so ljudje, ki so bili pred barom na polju, kar okameneli, ko so zaslišali grozen trusč in vpitje. Nastala je grobna tišina. Nekaj ljudi je nenadoma prihitelo na kraj nesreče, kjer se jim je nudil grozen prizor. Železna ograja in nekaj obcestnih kamnov ni bilo več, tovornik je zletel s ceste in obstal ob jarku, 4-letna Milka je vsa pobita in polomljena ležala ob koncu mosta, njeno sestro Katico je tovornik vrgel malo dlje, Ines Šavron je ležala ob jarku, Neve pa ni bilo videti nikjer in so jo našli šele čez deset minut mrtvo v luknji pod motorjem tovornika.

Z dvema avtomobiloma, ki so nato privozila mimo, so odpeljali Milko, Katico in Nives nemudoma v bolnišnico, Milka pa je zaradi hudih poškodb med vožnjo umrla. Tudi Katica in Ines sta dobili hude poškodbe; Katici je dobesedno odtrgalo obe nogi pod kolenom, Ines pa je ob levo nogo in ima zlomljeno ključnico. Zdravniki bolnišnice v Izoli so ju včeraj operirali. Operacija je, kakor smo ponoči izvedeli, uspela.

Zakaj je prišlo do nesreče, bo ugotovila komisija, zdi se pa, da je bil šofer utrujen in ga je premagal spanec. Iz Rovinja so sporočili, da je bil vesten šofer in da je pred kratkim dobil nagrado 100.000 din od tovarne avtomobilov FAP, ker je prevozil s tovornikom 170.000 km brez okvar. Včeraj je prišel iz Rovinja s praznim tovornikom po led v tovarno ledu, ki je nekaj sto metrov oddaljena od kraja nesreče.

Grozna nesreča, kakršne v tem kraju ne pomnijo, je vse presunila. Domačini in okoličani so včeraj popoldne in sinoči prišli na kraj nesreče in tolažili hudo prizadete družine. Mati nesrečne Neve, ki je uživala doma zadnje dneve počitnic, je včeraj dopoldne odpotovala v Ljubljano in se do sinoči ni še vrnila ter ničesar še ne ve o tragični smrti svoje hčerke.

Šoferja, ki se je pri nesreči le malo opraskal po obrazu, so zaradi šoka tudi prepeljali v bolnišnico in ga nato začeli zasliševati. Tovornik bodo odstranili danes; takoj po prihodu policijskih organov pa so včeraj popoldne postavili na most zasilno leseno ograjo.

—«»—

Pobude v prid kmečke kokošereje

S sredstvi, ki jih je stavilo na razpolago ministrstvo za kmetijstvo in gospodarstvo ima pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo v načrtu sledeče pobude v prid kmečke kokošereje:

Oprema kokošereje: Za racionalno vzrejo kokoši bodo dani prispevki za nakup nove opreme kokošnjakov.

Dobili se bodo prispevki za sledeče opreme: umetne koklje, družinske baterije za rejo piščancev za zakol, racionalne krmilne posode, napajalnike, zaklopna vališča, stojišča, male mešalnike itd.

Montažni kokošnjaki: Za nakup montažnih kokošnjakov (25 do 30 kokoši) bo dan prispevek v znesku do 50 odst. nakupne cene kokošnjaka. Ta kokošnjak, racionalno in higiensko bivališče porutnine je primeren za malo kmečko vzrejo.

Za omenjene pobude se kmetovalci lahko obrnejo na pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo (urad za živinorejo), Ulica Ghega, 6-I. (tel. 23-9-27) vsak dan med uradnimi urami.

—«»—

Nagrade dijakom

Tržaška posojilnica sporoča, da zapade 31. avgusta rok za vlaganje prošenj za podelitev študijskih nagrad, ki jih daje posojilnica na razpolago za šolsko leto 1958-1959 dijakom srednjih šol, ki živijo v tržaški občini, in sicer ob priliki svetovnega dne varčevanja (31. oktobra).

—«»—

○ Županstvo sporoča, da bodo stara vrata pokopališča pri Sv. Ani, in sicer v bližini mosta nad Istrsko ulico, odprta vsako soboto od 16. do 17. ure. Vsako spremembo urnika bo županstvo pravočasno sporočilo.

—«»—

Nezgodi na delu

Dovolj je bilo nekaj trenutkov nepazljivosti, da je moral 20-letni Pietro Scherl iz Farnejih pri Miljah zapustiti delo in se zateči v bolnišnico, kjer bo ostal kakih 20 dni na I. kirurškem oddelku.

Scherl je zaposlen pri gradnji stanovanj za ezule v Ul. Baiamonti. Njegova naloga je bila pripraviti deske in druge lesene dele za potrebo gradnje in zato je delal vedno pri krožni električni žagi. Včeraj okoli 8. ure pa je skupno z desko približal rezilu palec leve roke. Žaga se mu je zarezala v meso in mu poškodovala mišice in kosti.

Zrtev nezgode je postala tudi 19-letna Graziella Albertini iz Sv. Roka pri Miljah. Dekle je zaposleno v tovarni čevljev «Lucky Shoes» in sicer pri stroju, ki pritiska tovarniški žig dokončanim čevljem. Delo ni težko, ker je dovolj pritisniti z nogo na pedal. Toda treba je biti spreten, hiter in predvsem previden. Albertinijeva pa je včeraj le za trenutek zakasnila in ni pravočasno odtegnila roke izpod žiga, ki ji je stisnil in zmečkal sredinec leve roke.

Dekle je moralo v bolnišnico, kjer so jo s prognozo okrevanja v 8 ali 10 dneh sprejeli na I. kirurškem oddelku.

—«»—

Kos ometa pismonoši na glavo

Pismonoša Guerrino Cussi od Sv. M. M. Spodnje se lahko ponaša, da je imel v nezgodi, ki se mu je pripetila včeraj okoli 18. ure, precej sreče. Med službenim obhodom in raznašanjem pošte, se je mož znašel v Ul. Gatteri. Nepričakovano pa je začutil na čelu boleč udarec in trenutek zatem je bil ves prašen in bel. Okoli njega pa je bilo precej kosov ometa.

Zgodilo se je namreč, da se je s petega nadstropja hiše št. 7 odkrušil rob pod oknom, ki je treščil na cesto prav v trenutku, ko je šel po pločniku pismonoša. Kljub precejšnjemu kosu padlega ometa, pa se je pismonoša le malo ranil po čelu in ker poškodba ni nevarna, so mu jo v bolnišnici samo razkužili in ga nato odslovili. Vseeno pa se bo moral sam zdraviti teden dni.

Kot blisk je treščil v drog prometnega znaka

Zavore kolesa so mu popustile, ko je vozil po strmi Ulici Donota proti Korzu

Ko se je 50-letni skladiščnik Nicola Melucci iz Ul. Crocefisso včeraj navsezgodaj zjutraj zavedel, da so mu na kolesu odpovedale zavore, je bilo že prepozno. Edina sreča je bila, da so bile ceste zaradi rane ure prazne. Mož se je s kolesom spustil po Ul. Donota in je vozil proti Korzu Italija. Zaradi strmine je bil večkrat prisiljen pritisniti na zavore in ko bi mu te najbolj služile, so mu nepričakovano popustile. Sicer je skušal Melucci zavirati z nogami, a hitrost se je kljub temu vedno bolj večala, dokler ni kot blisk švignil po Trgu Donota in pridrvel na Korzo. Tedaj je verjetno iz strahu izgubil oblast nad kolesom, s katerim je nato silovito treščil v drog s prometnim znakom.

Ponesrečenca so kmalu po nezgodi odpeljali z rešilnim avtom Rdečega križa v bolnišnico, kjer so ga zaradi verjetnega zloma lobanje, krvavitve iz ušes in možganskega pretresa sprejeli na II. kirurškem oddelku. Ker je njegovo stanje zelo resno, so si zdravniki pridržali prognozo.

Sestdesetčlanski mešani pevski zbor «Lisinski» kulturno-umetniškega društva Joža Vlahovič iz Zagreba se bo na povratku iz Arezza, kamor je potoval na mednarodno tekmovanje pevskih zborov, ustavil v našem mestu, 3. septembra bodo Zagrebčani imeli koncert v dvorani na stadionu «Prvi maj».

Zakonski osnutek o šolski obveznosti otrok do 14. leta

Pred ureditvijo nadaljevalne šole je treba uzakoniti slovensko šolo

Tudi slovenskim učiteljem bo treba nuditi ugodnosti, ki jih omenja zakonski osnutek - Vprašanje kmetijske šole v Zgoniku

Te dni smo objavili vest, da je minister za javno vzgojo Medici pripravil osnutek zakona, ki določa šolsko obveznost otrok do 14. leta starosti ter reorganizacijo šole. Osnutek proučuje zdaj višji šolski svet, nato bo o njem razpravljal ministrski svet in potem ga bodo predložili v odobritev parlamentu. Podrobneje bomo o tem osnutku in o zakonu, ko bo odobren, še pisali, ker zanima tudi nas, saj se tiče tudi naše šole, ki bo prav gotovo urejena po novem zakonu.

Zanima nas zlasti nadaljevalna šola, to je pouk po dokončani osnovni šoli do 14. leta. Kakor smo že poročali, bo ta šola imela štiri sekcije: splošno, tehnično, humanistično in umetnostno. Dosedanje strokovne šole in tečaje bodo torej reformirali in jih prilagodili novim predpisom. Kako in kdaj, še ne moremo vedeti. Zdi se nam pa, da bi morali še prej, ali vsaj istočasno urediti stanje slovenskega šolstva z uzakonitvijo, ki jo upravičeno zahtevamo in pričakujemo že toliko časa. Gre pri tem tudi za vprašanje slovenskih šolnikov, ker omenjeni zakonski osnutek predvideva možnost, da učitelji osnovnih šol, ki imajo stalno namestitev in napravijo predpisani tečaj, lahko zaprosijo za namestitev na nadaljevalnih šolah. Slovenski učitelji bi bili tudi glede tega prikrajšani, če do tedaj ne bo urejeno njihovo stanje.

Potem bo nastalo vprašanje ureditve dosedanjih strokovnih šol in strokovnih tečajev, oziroma njihove usmeritve ali razdelitve na predvidene štiri sekcije, ki jih predvideva zakonski osnutek. Nastalo bo tudi vprašanje ustanovitve novih sekcij nadaljevalne šole v krajih, kjer so za to predpisani pogoji in nujna potreba. O vsem tem bodo zdaj morali resno razmišljati starši otrok do 14. leta starosti, šolniki in njihova strokovna organizacija ter druge ustanove, ki se zanimajo za obstoj in napredek našega šolstva. Predvsem pa bi bilo treba ojačiti akcijo za čimprejšnjo uzakonitev slovenskega šolstva v Italiji.

Ob tej priliki naj omenimo še vprašanje ustanovitve kmetijske šole. Pristojni organi in ustanove morajo prav zdaj spet sprožiti ta problem, ki je tesno povezan z novo šolsko reformo. Ta zadeva se preveč zavlačuje in bi jo morali končno rešiti. Kmetijska šola je na Tržaškem nujno potrebna, saj take šole že nekaj let sploh ni, kakor da na našem področju sploh ne bi bilo kmetijstva.

Zgoniška občina se je skupno s Kmečko zvezo in Zvezo malih posestnikov že za to zanimala in pokazala svojo dobro voljo. Morda bi bilo umestno, da bi zgoniška občinska uprava s podporo občinskih podeželskih uprav in kmetijskih organizacij zdaj ponovno sprožila to vprašanje in nastopila pri pristojnih oblasteh.

20. septembra vsi k PIŠČANCEM

Izpred kazenskega sodišča

Dolgo so iskali tatu ki je okradel loterijo

Končno so ga le našli in ga strogo obsodili

Od zadnjih dni maja pa do julija letos so policijski organi zastonj iskali tatu, ki je vlomil v prostore državne loterije na Drevoredu XX. septembra, ki jo vodi Cesare Frontoni iz Ul. Baiamonti. Po prijavi sodeč je zmanjkalo 6 električnih brilnih aparatov, 14 moških in ženskih ur in nekaj čez 20.000 lir v gotovini. S preiskavo niso dosegli ničesar in morda bi šli akti v arhiv, če ne bi uslužbenec kina Viale slučajno letos julija opozoril dva policijska agenta, da nekdo prodaja najbrže Frontoniju ukradene ure. Ta je bil Giuseppe Graziosi, ki je kupil uro za 5.000 lir a je plačal le 2.000. Povedal je, da je podobno kupčijo sklenil tudi njegov kolega Mario Tottola in da obeh skrbi, ker menita, da gre za ukradene ure.

S pomočjo izjav dveh poštenih oseb se je torej policij posrečilo spraviti za zapahe ne le tiste, ki so ukradeno blago prodajali, temveč tudi tatu. Prvi jim je padel v roke 22-letni Vittorio Di Lernia iz Ul. delle Docce, ki je uri prodal Graziosiju in Tottoli. Fant je vztrajno trdil, da ur ni ukradel in niti ni vedel, da so ukradene. Menil je, da so tihotapskega izvora. Tako mu je povedal 24-letni Dario Stradiot iz Ul. del Pozzo, ki ga je naprosil, da bi mu pomagal razpečati ure.

Več Di Lernia ni znal povedati. Kar pa je policijo najbolj zanimalo, je izpovedal Stradiot. Res je, da je Di Lernio zaprosil za pomoč. Ure pa mu je dal neki Angelo, ki jih je prinesel v gostilno v Ul. della Guardia. Za pet ur je hotel 4.000 lir in ker sta bila fanta prepričana, da bi se jih prodalo z večjim izkupičkom, sta ponudbo radevolje sprejela. Žato sta tudi tako javno prodajala.

Angela so agenti identificirali za 30-letnega Angela Barbara iz Ul. dell'Abro. Takoj po aretaciji je hotel Barbara prevariti preiskovalne organe z izmišljenimi trditvami. Povedal je namreč, da je kupil od nekega neznanca za 10.000 lir kar 9 ur. Da bi potem ure prodajal z izgubo, ni bilo mogoče verjeti in prav zaradi tega so agenti sklenili nadaljevati s preiskavo in tudi z zaslišavanjem Barbara. Hoteli pa so pogledati tudi v njegovo stanovanje, kjer so res odkrili še dve uri, ki sta po tovarniški znamki odgovarjali tistim, ki so izginile Frontoniju.

Pod težo takih dokazov, je moral Barbaro kljub spretnosti kloniti. Priznal je, da je vlomil v prostore loterije, ki so mu bili znani. Poudariti je treba, da je bil Barbaro že v Frontonijevi službi, zaradi česar je jasno, da je poznal vse podrobnosti. Po tatvini je hotel nekaj ur prodati, ostale pa je skril na očetovi njivi. Ukradene brilne aparate pa je dal 36-letnemu Aristeu Calaniju iz Ul. della Guardia, ki jih je prodajal na levo in desno in s tem spravil v nepriliko tudi številne osebe, ki so nehote in predvsem nevede kupili ukradeno blago. Enega izmed ukradenih aparatov, za katerega je Barbaru plačal 8 tisoč lir, je nesel prodati, vsaj on tako trdi, nič manj kot Frontoniju, ki mu je dal 9 tisoč lir.

Ob zaključku preiskave je Barbaro končal pod obtožbo tatvine v zapor, medtem ko so di Lernio, Stradiota in Calanija prijavili zaradi zatajevanja ukradenega blaga, pet drugih oseb pa zaradi nakupa ukradenega blaga. Slednje je sodišče oprostilo češ, da njihovo dejanje ni kaznivo, trojici prodajalcev ukradenih predmetov so sodniki spremenili prvotno obtožbo v nepreviden nakup in so obsodili pogojno vsakega na 5.000 lir denarne kazni brez vpisa v kazenski list za Di Lernio in Stradiota. Z Barbarom pa so bili sodniki strožji in so mu prisodili leto dni zapora ter 9 tisoč lir globe.

Preds. Zanetti, tož. De Franco, zapisn. Urbani, obramba odv. Verri, Amodeo, Retta, R. Camber, R. Bologna, Kezich in Padovani.

Tramvaj je hotela dohiteti

Nekaj minut pred 17. uro so morali sprejeti na opazovalnem oddelku 16-letno točajko Sereno Bacci s Stare istrske ceste 179, katero so pripeljali v bolnišnico z zasebnim avtom. Dekletu so zdravniki ugotovili udarce na glavi in kolku, vendar menijo, da bo okrevala že v nekaj dneh.

Agenti komisariata v Barkovljah so povedali, da je dekle na zadnji postaji tramvaja proge 6 v Barkovljah hotela steči preko ceste, da bi dohitela tramvaj, s katerim je hotela v mesto. Pri tem pa se je spotaknila in je padla vznak.

Šolska obvestila

Ravnateljstvo Državne trgovske akademije s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se bodo vpisovanja za šolsko leto 1959-60 vršila po naslednjem razporedu:

od 1. do 30. avgusta vsak ponedeljek, sredo in petek od 10. do 12. ure;

od 1. do 25. septembra vsak dan od 9 do 12. ure.

Potrebna obvestila se dajo v tajništvu zavoda, Piazzale V. Gioberti 4.

* * *

Tajništvo Državne nižje strokovne trgovske šole v Trstu (pri Sv. Ivanu) sprejema vpise v vse tri razrede vsak ponedeljek, sredo in petek od 10. do 12. ure.

Za vpis v 1. (prvi) razred so potrebne še naslednje listine:

1. Rojstni list,
2. Izpričevalo o precepljenju,
3. Izpričevalo o zdravih očeh,
4. Zadnje šolsko izpričevalo.

* * *

Ravnateljstvo Državne nižje industrijske strokovne šole v Trstu, Rojan - Ul. Montorsino št. 8 obvešča vse prizadete, da se vrši vpisovanje za vse tri razrede za novo šolsko leto 1959-1960, po sledečem razporedu:

od 1. do 30. avgusta vsak dan od 10. do 11. ure in

od 1. do 25. septembra vsak dan od 9. do 12. ure

Opozarja nadalje, da se prično vsi popravni izpiti (razredni in nižji tečajni), v ponedeljek dne 7. septembra ob 8.30 zjutraj, po razporedu in urniku objavljenima na oglasni deski šole.

Posebno opozarja, *da za vpis v 1. (prvi) razred* so potrebne sledeče listine:

1. rojstni list izdan od anagrafskega urada; 2. izpričevalo o precepljenju in 3. zadnje šolsko izpričevalo.

Vsa ostala potrebna obvestila daje tajništvo šole

* * *

Na Državni višji realni gimnaziji s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z znanstvenim učnim načrtom (realnim) tudi popolne razredne s klasičnim učnim načrtom se vrši **vpisovanje** za šolsko leto 1959-1960 od **1. avgusta do vključno 10. septembra** vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvu zavoda v Ulici Lazzaretto vecchio 9-II.

Navodila glede vpisovanja so razvidna na zavodovi oglasni deski.

V jesenskem roku šolskega leta 1958-1959 se prično popravni izpiti 2. septembra s pismenim izpitom iz slovenščine. Pričetek izpitov bo vsak dan ob 8.30.

* * *

Ravnateljstvo Državnega industrijskega strokovnega tečaja v Dolini obvešča, da se vrši vpisovanje za vse tri razrede za novo šolsko leto 1959-1960 po sledečem razporedu:

od 1. do 30. avgusta vsak dan od 9. do 11. ure,

od 1. do 25. septembra vsak dan od 9. do 12. ure.

Ostala potrebna obvestila daje tajništvo šole.

* * *

Na Slovenskem učiteljišču v Trstu se bodo začeli popravni in vstopni izpiti 2. septembra ob 8.30 uri.

* * *

Ravnateljstvo dvoletnega strokovno industrijskega tečaja v Nabrežini z oddeljenimi razredi v Sv. Križu obvešča starše in učence, da se vrši vpisovanje za novo šolsko leto 1959-60 vsak torek, sredo in petek od 10. do 12. ure in to do 25. septembra t. l. Vsa pojasnila o potrebnih dokumentih dobite na oglasni deski v I. nadstropju šole v Nabrežini, Trg sv. Roka.

* * *

Ravnateljstvo slovenske nižje srednje šole v Trstu pri Sv. Jakobu obvešča učence in učenke, da se bodo vsi popravni izpiti pričeli 7. septembra s pismeno nalogo iz slovenščine.

Obenem sporoča, da se je vpisovanje v vse razrede že pričelo. Vpišete se lahko dnevno od 9. do 12. ure. Učenci, ki imate popravne izpite, se vpišete takoj po opravljenem ustnem izpitu.

Čitajte in širite PRIMORSKI DNEVNIK

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

26. avgusta 1959 se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo je 12 oseb, porok je bilo 12.

POROČILI SO SE: varilec Fonn Lucio in delavka Stanflin Agnese, podčastnik Trimboli Rinaldo in šivilja Fusca Diamanta, univerzitetni asistent Furlan Giuseppe in diplomiranka Sedmak Milvia, paznik Grillo Raffaele in gospodinja Seccia Emanuela, modeler Pertot Sergio in šivilja Troier Licia, nameščenec Srichia Guido in natakarica Gotti Dianella, invalid Demenia Sergio in uradnica Piazza Laura, tapetnik Ciuch Elio in gospodinja Vitez Anna Maria, delavec Pipan Bruno in gospodinja Conticello Rita, delavec Ursic Carlo in gospodinja Oblak Ondina, mehanik Muratore Tullio in gospodinja Ugolini Renata, agent CP Pavat Alfredo in šivilja Calonego Anna Maria.

UMRLI SO: 60-letna Carboni Maria, 50-letni Coloni Adolfo, 62-letna Bernich vd. Grassi Maria, 61-letni Godenigo Carlo, 58-letna Pullin vd. Brandolin Antonia, 59-letni Venturini Giorgio, 64-letna Ruzzier vd. Versi Maria, 61-letni Carnelli Tommaso, 84-letna Bertotti por. Dalmin Gisella, 68-letni Polencig Luigi, 60-letna Zaccaria Anna, 82-letni Degner Alberto.

—«»—

NOČNA SLUŽBA LEKARN v avgustu

Barbo-Carniel, Trg Garibaldi 5; Benussi, Ul. Cavana 11; Al Galeno, Ul. sv. Cilina 36 (Sv. Ivan); Alla Minerva, Trg Sv. Frančiška 1; Ravasini, Trg Liberta 6; lekarni v Barkovljah in v Skednju.

—«»—

Valute

	Milan	Rim
Zlati funt	5950 —	6050.—
Marengo	4300.—	4400.—
Dolar	617.—	621.—
Frank franc.	123.—	126.—
Frank švic.	143.—	144.—
Sterling	1725.—	1750.—
Dinar	82.—	84.—
Siling	23.75	24.25
Zlato	702.—	704.—
Zah n. marka	147.75	148.75

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA TRST

Mešani pevski zbor

«Lisinski»

kulturno-umetniškega društva «Joža Vlahovič» iz Zagreba bo na povratku z mednarodnega tekmovanja v Arezzu imel koncert v Trstu dne 3. septembra na stadionu «Prvi maj»

Vpisovanje v šolo Glasbene Matice

RAVNATELJSTVO GLASBENE MATICE v Trstu sporoča da se bo vršilo vpisovanje za šolsko leto 1959-60 od 1. do 12. septembra od 9. do 12. ure ter od 16. do 18. ure v prostorih v Ul. R. Manna 29 (tel. 29-779).

Pričetek pouka bo v ponedeljek 14. septembra.

POUCUJEMO KLAVIR, VSE ORKESTRALNE INŠTRUMENTE, NAUK O GLASBI IN HARMONIKO. SPREJEMAMO TUDI PRIJAVE ZA SODELOVANJE V OTROSKEM PEVSKEM ZBORU IN ORKESTRU.

IZLETI

IZLET NA KANIN

V soboto in nedeljo 29. in 30. avgusta priredi Slovensko planinsko društvo v Trstu izlet na Kanin. Prijave na sedežu SPZ v Trstu, Ul. Roma 15, do vključno ponedeljka 23. t. m.

Prosvetno društvo «Andrej Čok» z Opčin priredi 13. septembra enodnevni izlet na Vršič po Soški dolini.

KINO

Excelsior 16.00 «Sinovi vsemirja», M. Ray, A. William.
Fenice 16.00 «Tarzanov sin», J. Weissmüller, M. O'Sullivan.
Arcobaleno 16.00 «Judita in Holofern», M. Girotti in I. Corey.
Supercinema 16.00 «Indijska grobnica», D. Paget, P. Hubschmid.
Filodrammatico. Zaprto.
Grattacielo 16.00 «Možje H», Cinemascope, technicolor.
Cristallo 16.00 «Prostor pod soncem», E. Taylor, M. Clift.
Capitol 16.30 «Na svidenje, Frančiška», R. Leuwerich in C. Thompson.
Astra Rojano 17.00 «Ta naš svet». Zanimiv film v technicolorju.
Alabarda 16.00 «Nürnberški proces». Važen zgodovinski dokument.
Aldebaran 16.30 «Cilj Tokio», Gary Grant, John Garfield.
Ariston. Glej letni kino.
Aurora 17.00 «Prvi človek v vsemirju», M. Thompson.
Garibaldi 16.30 «Človeška žrtev», R. Widmark, T. Howard, J. Greer.
Ideale 17.00 «Ob Rdeči reki», Jim Davis, Faron Young.
Impero 16.00 «Zadnji valček», C. Jürgens, E. Bartok.
Italija 16.30 «Bonjour tristesse», Deborah Kerr, David Niven, J. Seberg, Zadnji dan.
Moderno 17.30 «Mala njiva», Rossavona. Zaprto.
S. Marco. Zaprto.
Savona 16.00 «Nagajivi zaljubljenci», David Niven, Joan Caufield.
Viale 16.00 «Sovražnik moje žene», M. Mastroianni, G. Ralli, T. Reno.
Vittorio Veneto 17.00 «Past v Tangerju», E. Purdom, G. Page in G. Cervi.
Massimo 16.00 «Maščevalec», J. Forsyte, R. Schiaffino.
Novo cine 16.00 «Ljubezen in govorice», V. De Sica, C. Gravina.
Odeon 16.00 «Poslušaj me», J. Vidon in s petjem L. Tajolija.
Radio. Zaprto.

LETNI:

Arena dei Fiori (Ul. Ghirlandaio) 20.00 in 22.00 «To noč ali nikoli», J. Simmons, P. Douglas, A. Franciosa.
Arena Diana (Ulica Revoltella) 20.00 in 22.00 «Quel certo non so che», B. Hope, E. M. Saint, G. Sanders.
Ariston 20.00 «Canyon river», G. Montgomery, P. Graves, M. Herderson.
Garibaldi 20.15 in 22.00 «Človeška žrtev», R. Widmark, T. Howard, J. Greer.
Paradiso 20.00 in 22.00 «Mušketirjevi sinovi», C. Wilde in M. O'Hara.
Marconi 20.00 «Beatrice Cenci», M. Presle, G. Cervi.
Ponziana 20.00 «Proč od morja», G. Ford in G. Scala.
Secolo (Sv. Ivan) 20.00 «Sir... ljubezen in fantazija».
Stadio 19.45 «Missourski lovec», C. Gable, R. Montalban in H. Marques.
Valmaura 19.45 «Tom in Jerry v drugi fantaziji». Cinemascope, technicolor.

MILJE:

Evropa «Berlinsko dekle», Hardt Tiller.
Roma «Spaka z vsemirskega zila».

RADIO

ČETRTEK, 27. avgusta 1959

RADIO TRST A

7.00 Jutranja glasba; 11.30 Glasba obvezno, drobiž od vsepovsod; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.40 Iz sveta kulture; 12.55 Orkestra Franck Pourcel; 13.30 Lahka glasba in melodije; 17.30 Plesna glasba; 18.00 Koncert čelista Ettora Sigona in pianista Luciana Gantejja; 19.00 Slovenske narodne pesmi; 19.15 Radijska univerza; 19.45 Plesna glasba; 20.00 Sport; 20.30 Glasba na fantazija; 21.00 Obletnica; 21.20 Simfonični koncert Godbe Tržaške filharmonije; 22.15 Glasbena mediga; 23.30 Poletna glasba.

TRST

11.30 Simfonična glasba; 12.30 Glasba za tromboni; 17.00 Oddaja za otroke; 17.30 Sestanek s Francom Russom in njegovim ansamblom; 17.50 Glasba filmov in revij; 18.05 Slovenske sportne igre 1959; 19.00 Koncert čelista Luigija Cassiola in pianista Antonia Beltramija; 19.45 Kmetijska vprašanja; 21.00 Sporedi odvetnika; 21.00 Sinfonietta Verdi — opera v treh dejanjih.

II. PROGRAM

10.00 Zeleni disk — pesmi in poldanska oddaja; 14.00 Oddaja za tretji; 16.00 Tretja stran; 17.00 Današnje pesmi; 19.00 Stari oper

GUY DE MAUPASSANT

Ljuberen

Tistega leta je mraz nenakrat pritisnil že proti koncu jeseni. Moj bratranec Karel de Rauville me je povabil na jutranji lov na divje race.

— Kmalu sva prišla na rob barja in se napotila po stezi sredi nizkega gozda iz golih trsov. Suho trsno listje je šumelo pod najinimi nogami in obhajalo me je silno in čudno vznemirjenje, ki ga vedno občutim ob pogledu na močvirje. Mraz je bil uničil izsušeno ločje, po katerem sva sedaj hodila.

Nenadoma sem na strani stezi zagledal leseno kolibo, ki je služila za lovsko zatočišče. Vstopil sem in ker je bilo treba čakati vsaj celo uro na prebujenje ptic, sem se zavil v odejo, da bi se segrel. Toda mraz, ki je vel iz zmrznjenih tal in ledenih zidov kolibe in ostri zrak, ki je ovijal zemljo, sta mi šla do kosti. Začel sem kašljati...

Karel je bil vznemirjen: «Nič zato, če najin plen danes ne bo bogat», je dejal. «Nočem, da se prehladiš. Zakurili bomo».

Naročil je čuvaju, naj nabere suhe trse. Sredi kolibe, ki je imela v stropu odprtino, ki je služila za dimnik, je mož naložil kup trsov in ko je rdeči plamen zdajel prostor, so se ledene kristalne stene začele počasno topiti in bilo je, kakor bi jih oblivale znojne kapljice. Karel, ki je bil ostal nanj, mi je zaklical:

«Pridi no pogledat!».

Ko sem stopil na plan, sem začudeno obstal. Naša majčasta koliba se je lesketala kakor ogromen diamant sredi ognja, ki se je nenadoma pojavil na zaledenelih površini močvirja. V sredini so bili fantastični obrisi najinih psov, ki sta se grela ob ognju.

Čuden, osamljen, divji krik se je razlegel po barju. Bar ognja je prebudil ptice. Karel je ukazal:

«Pogasite ogenj. Zora je tu».

In res je nebo že bledelo. Ptice rac so se kakor dolge sence bliskovito pojavile na obzorju.

Strel iz Karlove puške je razsvetlil mrak. Psa sta se odpognala. Nato sva drug za drugim merila, brž ko se je kateri izmed trst pojavila senca kriličastega plemena. Psa sta zaskakljena in polna zmagoslavja prinašala na kup pravkar ubite živali, katerih oči se ob časih še niso zaprle.

Napočil je dan, jasen in mrzel. Sonce se je dvigalo iz megline in mislila sva že na povratek, ko sta nad nama zaslišala dve raci z iztegnjenimi vratom in razpetimi krili. Pritisnil sem na peteline in ena je padla pred moje noge: regljica s sredinim trebuhom. Tedaj se je nad mano oglasil presunljiv krik, kratka in presunljivo ponavljajoča se pesem. Samec je krožil po nebu in gledal mrtvo drugico v mojih rokah. Karel je kleče, s puško na rami in bliskajočimi očmi prežal in čakal, da se mu približa.

«Ti si ubil samico», je tekel. «Samec ne bo šel nam naprej». In res — samec je še vedno točeče krožil okrog naju. Nikoli ni nekdo tako presunilo moje srca, kakor ta žalostni klic, ki je zvenel kakor bolestni očitek živali, ki je ostala sama. Včasih ga je grozeča puška, ki je sledila njegovemu letu pregnala in zdelo se je, da bo nadaljeval svojo pot sredi višav sam. Toda — ni se mogel odločiti in spet se je vračal in klical samico.

«Spusti jo na tla», mi je dejal Karel. «Takoj bo pri njej!».

Samec je takoj priletel, nebrižen za nevarnost, nor od ljubezni do družice, ki jo je ubila moja puška.

Počil je strel. Kakor, da se je pretrgala nitka, na kateri je visel. Videl sem črno stvar, ki je padla na zemljo in slišal, kako je trsje zašumelo. Pes je pritekel držeč ga v ustih.

Položil sem ga mrzlega poleg ostalih v lovsko torbo... Še istega dne sem se vrnil v Pariz.

(Prevedla Jasna Kosmina)

— Ben, si vidu a, Jakec, kaku so jo fino spelali u Kopri ses taljanskimi kanconetami!

— *Kepej ku sm vidu. Jen dobro se me je zdelo. Ma jest mislem, de kašni so mogli bet vselih forte jezni, ke so mogli poslušat napovedavat tudi po slovensko. Buhvej, če so jemeli odprte televižorje tudi tle zdoli na tem placi!*

— Ja, jest se prou čudem, de ni tam ki po Korši kašen televizor poču.

— *E, ma je vselih lepu videt jen slišat slovenski jezek po televižjoni jen videt, de je naš jezek vselih an tolko kulturen, de ne frderba televižorja!*

— Jen kaku lepu so se zmisleli, de so denili za napovedavat ano ženisko jen anga moškega! Taku so se bulše zastopli ku če be ble dvej ženski al pej dva moška.

— *A, se zna! Jen jest sm prou kontent, de je naredu Saša lepo figuro, Je lepu govoru, jema an lep glas jen prou postaven fant je.*

— Ne pej! Sej si vidu, de se je tudi Emi dopadu. Kej nisi zamerkau, kaku ga je zmiri pogledàvala? Jest rečem, de tam bo še kej. Kej češ: oba sta od tistga meštirja jen prou gvišno se bosta še vidla, oba sta fejst jen taku pride, ke nanka ne znaš ne kadaj ne kaku.

— *Kej misleš, pole, ke je končalo sta gvišno še plesala v Triglavi?*

— Brez skrbi. Boš vidu, de zdej bojo ankrat nardili tudi u Trsti kej tašnega, morbet glih tle na tem placi bomo lahko polušali «Tata, kupi mi avto».

— *Jen bo godu orkester Adamič.*

— E, ja, jest rečem, de more bet vsak kontent, de se staro sovraštvo pozabe jen de začnemo rajše mislet, kaku be bulše živeli u miri aden zraven druzga.

— *Kepej! Jen pole be mogla oblast tudi kej naredet za pobulšat nekšne mulate, ke se obnašajo ku razbojniki. Sej si morbet slišau od tisteh peteh tediboju, ke so čakali punce na samem, de be jeh — sej me zastopeš.*

— Kepej ku sm slišou. Ma tista punca je bla prpraulena, zatu ke so jo že večkrat šekirali jen je anga nečko zabodla, de je pole umrou.

— *Ta prvi moment so jo zaprli, ma so jo vre spestili, zatu ke so zastopli, de se je uana samo branla. Cuj: ana sama punca proti petem od njeh...*

— Ma se je za tisto punco postaula cela vas. Znaš kej be jest naredu tašnem, ke se ne morejo dat mir jen ke čejo kašno reč prou po sili? Jest be jeh skopu. Be vidu ti, kaku be pole pestili punce pr miri.

— *Ja, pravično be blo. Ma danes smo kulturni jen take reči je treba drugače urihtat. Jest mislem, da vselih današni mladini manka doma šiba jen škopeloti. Jen malo več dobrega zgleda be jem mogli dat tudi ta stari jen še prou posebno tisti, ke morejo varvat pravico.*

— Videš, zdej si povedau ano pametno. Take reči, ku je bla s tisto guardjo u Rimi se ne be smele godet. Jen tisti kveštor more bet štrafan, zatu, de bojo ledje spet dobili vero, de vselih je nekej pravice na sveti jen de se dobro plačuje jen hudo kaznuje.

— *Taku je!*

Tudi Sovjeti so se usmerili v koprodukcijo

Sovjetska filmska proizvodnja se je usmerila tudi v koprodukcijo s tujino. Med najvažnejše take koprodukcije se šteje film «Sambo», ki ga v režiji Holgera Jarrivirda snemajo v sovjetsko finski koprodukciji. Nadalje sodelujejo na tem področju sovjetska filmska podjetja z Bolgari, Kitajci, Cehi, Nemci in Francozi. Z Bolgari delajo film «Tik pred praznikom» po slovitem delu Turgenjeva. Neko sovjetsko filmsko podjetje pa dela s Cehi film «Krasna nedelja», ki obdeluje doživljaje češkega mladeniča na lanskoletnem svetovnem mladinskem festivalu v Moskvi. Sovjeti pripravljajo še koprodukcijo s Francozi za film «Normandie - Njemen», ki bo prikazal skupino francoskih letalcev, ki po razsulu Francije 1940. zbeže v SZ, da bi se tu vključili v borbo proti nacistom. Druga sovjetsko-francoska koprodukcija pa bo adaptacija Vernesovega romana «Dvajset milj pod morjem», v kateri bo igrala znana sovjetska umetnica Tatjana Samojlova.

V LJUBLJANI OD JUTRI DO 6. SEPTEMBRA

V. mednarodni vinski sejem

Na letošnjem jubilejnem sejmu bo okrog 600 vzorcev najboljših vin z vseh petih kontinentov - Borba svetovnih proizvajalcev vina za zlate, srebrne in bronaste kolajne - Novitete letošnjega sejma: izvirno priznanje za vina «Champion 1959» in amfore «Pour l'amballage 1959» za najboljšo embalažo

Poletje se že nagiba v jesen; bliža se čas trgatve, z njo vred pa tudi tradicionalni mednarodni vinski sejem v centru Ljubljane.

Letošnji V. mednarodni vinski sejem se bo vršil od 28. avgusta do 6. septembra v Ljubljani. V teh dneh bo Ljubljana zopet postala center najboljših vrst vin z vseh petih kontinentov sveta. To je že peta mednarodna prireditev, ki uživa svoj sloves po celem svetu, saj v sedanji hudi konkurenci na svetovnih tržiščih vina resda ni več mogoče plasirati dragocenih kvalitet, če se le-te ne ponašajo s kolajnami novega mednarodnega vinskega centra Ljubljane. Samo dejstvo, da je bilo na dosedanjih štirih sejmih v Ljubljani dodeljeno za najboljša vina na svetu skupno že 335 zlatih, 1045 srebrnih ter 327 bronastih medalj, zgovorno priča, da je Ljubljana postala mednarodno priznani forum za ocenjevanje vin. Še več — na mednarodnih vinskih sejmih v Ljubljani, ki so bili edini tovrstni sejmi s polno udeležbo Vzhoda in Zapada, je bila odkrita cela vrsta novih, morda celo najboljših vinskih sort, kakršne svet sploh premore. Tudi samo dejstvo, da se vina ocenjujejo anonimno in po najboljših svetovnih strokovnjakih t. j. z mednarodno komisijo, kaže, da vse kolajne in priznanja niso slučajna niti pristranska, temveč najbolj objektivno merilo, ki ga ni moč utemeljeno izpodbijati.

Letošnji sestav mednarodne ocenjevalne komisije je še posebno na višini, saj so kmetijska ministrstva posameznih vinorodnih držav delegirala vanjo svoje najboljše strokovnjake. Poleg znanega jugoslovanskega vinskega strokovnjaka inženirja Slavka Dražiča, ki kot Jugoslovan po tradicionalnem običaju predseduje tej komisiji, sta za podpredsednika te komisije imenovana tudi še dipl. ing. kemije g. Henri Raymond, predsednik «Compagnie des Coutiers Gourmets Piquers de vins de Paris» in dr. Richard Teltscher, direktor uvoznega vinskega podjetja v Londonu. Med člani je poleg znanih strokovnjakov iz Avstrije, Grčije, Zapadne Nemčije, Romunije in drugih tudi italijanski strokovnjak dr. Ercole Garonne, direktor «Consorzio per la difesa dei vini tipici» iz Astija.

Člani te mednarodne komisije stoje pred težko nalogo, saj bodo med ocenjevanjem morali pokusiti skoro 600 vzorcev vin iz celega sveta. Po točnih podatkih je bilo do 20. t. m. poslano na ocenjevanje skupno 550 vzorcev iz Zahodne Nemčije, Italije, Francije, Avstralije, Portugalske, Cipra, Romunije, Turčije, Mehike, ZDA, Grčije, Spanije, Alžira, Izraela, Velike Britanije, Južne Afrike in še iz nekaterih drugih dežel. Vzorci pa še vedno prihajajo, medtem ko od mnogih producentov že dežujejo depeše, kdaj bodo objavljeni rezultati ocenjevanja. Jugoslavija po sedanjih podatkih ima levji delež, s 77 razstavljavci, ki so poslali kar 318 vzorcev. Čeprav Sovjetska zveza letos iz tehničnih razlogov (predvsem zaradi velikega angažiranja na lastni razstavi v New Yorku) opravičuje svoj izostanek, je letos prireditelјem tega jubilejnega sejma že do danes prispelo več vzorcev kot prejšnja leta

Ker je letošnja prireditev že peta po vrstnem redu in zato res jubilejna, so prireditelji poskrbeli tudi za vrsto novitet, ki bodo v bodoče še bolj utrdile njen sloves v svetu. Predvsem je treba omeniti, da je oblika letošnjih kolajn z reliefom znamenitega vodnjaka pred Rotovžem ne le preciznejša, oblikovno vsklajena z namenom, temveč hkrati tudi originalna. V težnji, da bi med številnimi sortami vina, ki zaslužijo v vseh pogledih zlato kolajno, ocenili tudi najboljše, bo letos prvič uvedeno še posebno izvirno priznanje «Champion 1959», s katerim se bodo ponašala le redka vrhunska vina, ki so prejela zlato kolajno.

Tretjo noviteto letošnjega V. mednarodnega vinskega sejma v Ljubljani predstavlja tudi mednarodno ocenjevanje vinske embalaže. V poštev za to pride le komercialna embalaža, ne pa tudi transportna. Dejstvo je namreč, da tudi okusna, estetska in likovno dognana embalaža često pripomore k dobremu plasmaju vinskih proizvodov. Tako bodo vsi oni razstavljavci, ki bodo na tem sejmu udeleženi s tem pogojem ustrezajoče komercialno embalažo za alkoholne pijače, v znak posebnega priznanja prejeli tudi umetniško izdelane amfore, v kakršnih so stari Rimljani že pred dvema tisočletjema na tem našem ozemlju hranili svoje vino. Amfore so izdelane iz keramike in vdelane v okusen umetniško kovan železni podstavek, vanje pa je vrezan napis «Pour l'emballage 1959».

Posebna novost letošnjega sejma bodo tudi mednarodne revije najboljših jugoslovanskih vin. Na teh revijah se bodo pokušala najboljša jugoslovanska vina, poseben strokovnjak pa bo pokuševalcem pojasnjeval njihov izvor, barvo, okus in aromo ter vse ono, kar človek mora poznati, če ceni vino kot hranilo in lek.

Mednarodni vinski sejmi so v Ljubljani ena najbolj obiskanih specializiranih mednarodnih prireditev, kakršne se prirejajo v prostorih lepo urejenega «Gospodarskega razstavišča». Visoka kultura ljudi, ki jim vino ni zgolj sredstvo za razvedrilo in pijančevanje, temveč sestavni del njihove prehrane, pripelje semkaj marsikaterega obiskovalca, ki pač ima prav tu najboljšo priliko, da si izbira svoj najboljši življenjski recept. S tem hočemo poudariti, da je ta prireditev enako kot za vinske producente ter ostale strokovnjake poučna tudi za vsakega delovnega človeka, ki želi, da bi se na vina spoznal že prej, preden ga bo od njih začela boleti glava. Ko bi bili ljudje večji sladokusci tudi kar zadeva vino, bi prav gotovo ne prenesli, da jim v gostilnah kdaj pa kdaj nalijejo slabega vina. Prav zategadelj je želja prireditelјev, da ta sejem obišče tudi čim širša javnost, pa tudi vsi oni, ki zahajajo v našo deželo in še ne poznajo naše dobre in pristne kapljice. Nikomur, posebno pa ne gostincem, ne sme biti žal, če bo njegov gost postal zahtevnejši, saj le tako bodo naša najboljša in kvalitetna vina našla pot do ljudi in jim brez nerodnih posledic in glavobola nudila tisto, kar potrebuje njihov organizem. Zato nikar ne zamudite te redke prilike!

MILOS MACAROL

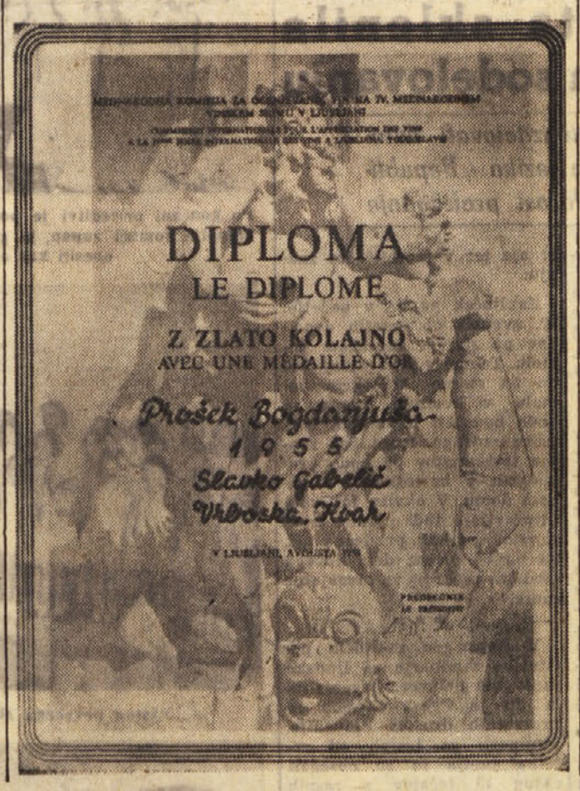

KDO BI NE BIL RAD VEDNO VITEK...

Estetska in zdravstvena plat vzdrževanja normalne teže

Osnovno pravilo je le prehrana, kar pa je odvisno od načina življenja

Doba letnih dopustov je malone že mimo in komur je bilo dano privoščiti si kak teden oddiha na morju ali v hribih, je prišel domov bolj svež in — z mnogo boljšim tekom, kot ga je imel prej. Tek pa je včasih tudi neroden. Ko se ogledujemo v ogledalu, opažamo, da postajamo nekoliko preokrogli in ko stopimo na tehtnico, vidimo, da smo se zredili za kak kilogram. To ni vedno všeč, včasih pa je celo škodljivo. Problem debelosti ne smemo obravnavati le z estetskega vidika, pač pa tudi z zdravstvenega.

Statistično je dokazano, da je umrljivost ljudi, ki tentajo 10 kg nad normalo, v drugi polovici življenja za 25 odstotkov višja kot pri tistih, ki imajo normalno težo. Debelejši ljudje prej zbole na zvišanem krvnem pritisku, od sladkorne bolezni in od bolezni srca in ožilja, ki sta za našo dobo še posebno značilni bolezni.

Kako se bomo borili proti preveliki debelosti?

Nekateri poskušajo s tem, da izločajo najneznatnejši dnevni obrok — zajtrk. Do kosila ostajajo tešči v prepričanju, da so s tem storili vse. To je en način izmed številnih kur za hujšanje. Pri tem pa ti ljudje ne vedo, da bodo opoldne imeli še večji tek, saj niso od večerje do kosila zaužili ničesar. Če hočemo zares urejati svojo težo, se moramo držati najpreprostejšega pravila, držati se moramo jedilnika, ob katerem ne bomo nikoli prav pošteno lačni, vendar pa ne bomo hkrati nudili telesu hrane ki bi se spreminjala v tolščo, oziroma v odvišno mast. Velikokrat se ljudje niti ne zavedajo, od česa se redijo in zato tožijo, da jedo le malo in da se jim kljub temu nabira mast. Človek bi jim zares verjel, kajti čudežev organizem ne dela, kajti v tem ko zatrjujejo, da tako malo jedo, se nam vsiljuje misel, ali jih ne zapelje kaka obilna skodelica kave, ki jo zaužijejo z večjim ali manjšim kosom potice ali navadnega kruha, in ali si ne privoščijo tudi klobaso ali kako drugo cvrtje, ki ga zaužijejo izven obrokov, tako da pri kosilu ali večerji zares le malo jedo, vendar še vedno dovolj ali celo preveč in to jim ustvarja nezaželeno tolščo. Posebno velja to za ljudi, ki opravljajo lažje delo, in za ljudi, ki veliko sedijo.

So sicer bolezni, katerih posledica je neobičajno nabiranje tolšče, Toda debelost je po pravilu le posledica preobilne hrane. Vsak višek neuporabljenih kalorij nujno vodi k nabiranju maščob. Če užijemo na dan le 200 kalorij preveč — kar ustreza običajnemu kozarcu mleka — znaša to v treh mesecih 2 kg maščobe.

Omenili smo prvenstveno vzroke v zvezi s preobilico tolšče, velikokrat pa veljajo tudi estetski razlogi, ki jih ne smemo zanemarjati. Če hočemo iz tega ali onega razloga shujšati ali nabiranje tolšče preprečiti, moramo paziti, da ne bomo le od časa do časa skrčili dnevne obroke hrane, pač pa moramo svoj jedilnik urediti tako, da bo organizem dobil le toliko, kolikor potrebuje. Drugače pa je, če hočemo že nakopičeno odvišno tolščo odstraniti, če hočemo uporabiti tako imenovano shujševalno metodo. Organizem se proti temu sicer upira in to iz povsem razumljivih razlogov. To se odraža ali v izrednem teku ali v ošibelosti. Kljub temu pa nam vztrajnost pomaga, da z zmanjšanimi obroki organizem prisilimo, da izrabi lastne zaloge, kar v drugih besedah pomeni, da izrabi odvišno tolščo. Če užijemo dnevno za 500 kalorij premalo hrane, bo teh 500 kalorij organizem vzel iz lastne zaloge 60 do 70 gramov maščobe. Ker pa se z uporabo maščobe zmanjša tudi količina vode v telesu, bomo dnevno lažji za 80-90 gramov. Če to shujševalno kuro izvajamo dosledno, bomo v šestih do osmih tednih shujšali za 3 do 4 kilograme.

Hujšanje je torej uporaba lastnih zalog, kar pa nujno pomeni tudi napor za organizem. To pa hkrati pomeni, da moramo biti pri shujševalni kuri izredno previdni, kajti zgodi se nam lahko, da organizem tako ošibi, da ga potem ne moremo več tako zlahka spraviti k sebi. Sicer nam sedanja moda, katere smo, žal, vedno žrtve, ne narekuje izredne vitkosti, kot se je od ženske terjalo pred časom. Vendar pa tudi blažja shujševalna kura nosi s seboj negativne posledice, kajti koža postane bolj ohlapna, bolj nagubana, bolj suha in s temi elementi moramo računati. Da bi do tega ne prišlo, moramo paziti, da držimo pri shujševalni kuri določeno mero. Paziti moramo namreč, da hujšamo zelo počasi. Samo ob sebi se razume, da se kake take kure ne bomo lotili, preden ne bomo vprašali zdravnika, kaj o tem meni.

Sicer pa bi bili morali že v samem začetku posebej poudariti sledeče dejstvo: V vseh ženskih, predvsem modnih, revijah zasledimo vse mogoče recepte in navodila za shujševalne kure. Vse mogoče metode so obrazložene do podrobnosti, in celo «shujševalne srajce», kot so označili določeno termično obleko, ki omogoča intenzivno znojenje, nam priporočajo, vendar je glavno sredstvo za urejanje debelosti in teže le vsakomur primerna dieta, ki pa je odvisna od načina življenja, od zaposlenosti in tudi od določene nagnjenosti k debeljenju.

Glavne smernice za ohranitev normalne teže so sledeče: Človek mora jesti le trikrat na dan, in sicer zjutraj, opoldne in zvečer. Jutranji obrok mora biti obilnejši, kajti organizem potrebuje čez dan več «pogonske sile», več kalorij. Tudi kosilo naj ne bo preveč skromno, toliko pač, kolikor vemo, da bo organizem čez dan porabil. Večerja pa naj bo čim lažja, kajti organizem po večerji ne potrebuje «pogonske sile» in med počitkom se zaužita hrana po navadi spreminja v tolščo. Posebno važna je še izbira hrane. Močnate jedi redijo. Nemastno meso pa daje več energije. Izredno važno je obilno uživanje sadja in zelenjave, ki razmeroma malo redi, ki pa poživlja prebavo, dovaja rudninske snovi in vitamine, hkrati pa daje vsemu organizmu in tudi njegovemu zunanjemu videzu občutek in videz svežosti in zdravja. To so osnovne smernice, ki pa veljajo za vsakogar na svoj nečin, pač v odnosu na delo, zaposlenosti, zdravje in nagnjenosti k debelosti ali narobe.

Nismo povedali nič kaj izredno novega. Verjetno pa bo kdo vendarle ob tem preučil svoj način življenja in se zavedel, kje je pri njem napaka, kje je vzrok njegovemu in predvsem njenemu debeljenju. Morda se bo po gornjih navodilih tudi ravnal.

Brojenca pod Križem (Foto: Magajna)

Japonski ribji lov

Zaradi neugodnih razmer so lahko začeli japonski ribiči loviti v letošnji sezoni na severnih področjih Tihega oceana občutno kasneje kot sicer, zato lovski uspeh ni tolikšen, kot so pričakovali.

Kakor je znano, živi 90 milijonov Japoncev na otokih, ki merijo skupno 400.000 kvadratnih kilometrov. Ker obdaja njihovo domovino morje z vseh strani, so ribe poglavitna mesna hrana vsega prebivalstva.

Prva leta po drugi svetovni vojni so smeli Japonci loviti le v obrežnih morjih, potem pa so se začeli njihovi ribiči odpravljati na lov na arktična in antarktična področja ter v Indijski ocean. Zdaj nalovijo japonske ribiške ladje tako rekoč v vseh svetovnih morjih približno 5.4 milijona ton rib na leto, v lanskem letu pa so izvozili za 160 milijonov ribjih konserv.

Japonski ulov znaša zdaj dve petini vsega svetovnega. V celoti nalovijo japonski ribiči dva milijona ton rib več kot ameriški, ki so v svetovnem merilu na drugem mestu. Po mednarodnih določilih smejo Japonci naloviti zdaj 85.000 ton tunine.

Sodoben hobby — vrtnarstvo!

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) — Dan primeren za študij. Ne preizkušajte sreče v špekulacijah. Na vidiku potovanje, ki bo blagodejno vplivalo.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) — Od dopoldanskih poslov morete pričakovati dobiček, popoldansko delo bo brez haska. Več zaupanja v svojo družino.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) — Razvozljajte stari spor. Vključili vas bodo v novo okolje, ki vas bo z veseljem sprejelo.

RAK (od 23. 6.d o 22. 7.) — Karkoli boste počeli, vse bo šlo kot namazano. Ne bi pa mogli reči enako za čustvene zadeve.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) — Če se ukvarjate z umetnostjo, vam bo današnji dan dal veliko zadoščenje. Ljubljena oseba ima vam enake okuse.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) — Ponujajo vam sodelovanje, vendar stvar temeljito premislite. Družinsko vzdušje izredno dobro.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) — Spretno se boste odtegnili neprijetni nalogi. Novo poznanstvo vam ne bo prineslo, kar ste želeli.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) — Odlična iniciativa vam bo prinesla privilegiran položaj. Tudi v čustvenih zadevah uspehi.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) — Uveljavili se boste pri reševanju neke tuje naloge in pridobili na slovesu doma in v družbi.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) — Sodelavec vam bo odlično služil pri reševanju naloge, kateri niste kos. Cenite to sodelovanje.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) — Priznali vam bodo vaše kvalitete, vendar boste morali prekiniti razmerje z družbo, kjer ste se uveljavili.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) — Vaše pobude bodo imele prosto pot. Skušajte uveljaviti svoje stare zamisli, ki jih niste mogli doslej.

Na jezikovni meji med Tržičem in Kanalsko dolino

Da ne pozabim, bom povedal takoj v začetku, kar je bilo namenjeno za zaključek. Po dolgih časopisnih člankih sem navadno le zadnji odstavek, ali par zadnjih odstavkov, v katerih je povedano, kar je bistveno, medtem ko je ves ostali del članka samoma le uvod za bistveni konec. In bistveni konec moje današnjega članka je sledeč. V mojih izletih po slovensko-italijanski meji sem ugotovil, da se Slovenci, kadar hitro pridejo v stik z Italijani, ne upajo govoriti ali vsaj ne glasno govoriti v svojem jeziku. 15 let po polomu fašizma so še vedno terorizirani.

Ali kaj govorim o slovensko-italijanski meji? Saj take meje sploh ni, ko nas od Italijanov ločijo naši sosedi Furlani. Da ta naša zapadna meja od Tržiča do Kanalske doline, kjer se začenja slovensko-nemška meja, je meja med Slovenci in Furlani. Furlani so večinoma kmetje in že kot taki niso nasprotni sosedom, ki so tudi slovenskim kmetje, le gospoda po furlanskih mestih in trgih so pretežni poitalijančeni Furlani in ob meji deloma poitalijančeni Slovenci, ki so nam nasprotni. Stari furlanski mizar, s katerim sem se razgovarjal o temu vprašanju, mi je zatrjeval, da kljub temu, da imajo samo italijanske šole, govorijo med seboj po furlansko. Tudi pomeščanjeni Furlani govorijo furlansko, toda samo s kmeti, medtem ko govorijo med seboj izključno italijanski. «Seveda — je pripomnil hudomušno moj sobesednik — ker se jim zdi, da furlanski jezik ni dostojen za gospodo». Prav tako, sem si mislil, kakor naši obmejni kmetje, ko pridejo v stik z italijansko govorečimi meščani.

Vsekakor, ko se vozim z vlakom ali z avtobusom po slovensko-furlanski meji, moram na žalost ugotoviti, da ni slišati med sopotniki ne slovenske ne furlanske govorice. To je splošna furlanska bolezen, na kateri bolehajo tudi obmejni Slovenci. Kje je zdravilo? Seveda za naše ljudstvo, ker ni naša naloga, da bi se vtikali v furlanske zadeve. Slovenci smo še danes pretežno in smo bili v zadnjem stoletju skoraj izključno kmetje, ponižni, pohlevni in skromni kmetje in ta poteza se je chranila še danes med našim ljudstvom in celo med tistimi, ki so se pomeščanili. Na kratko - bojimo se na glas govoriti slovenski, da se ne bi zamerili, medtem ko so tisti, katerim se ne bi hoteli zameriti, večkrat tudi sami Slovenci. In tako govorimo mi italijanski, da se jim ne bi zamerili in prav tako tudi oni, da se ne bi zamerili nam, ali slovenski jezik in Slovenci izginejo pri tem kakor kafra na zraku. To je glavni vzrok potujčevanja, ki je v sedanjem družbenem redu hkrati tudi orodje za izkoriščevanje delovnega ljudstva. Potujčevanje vzbuja namreč pri vladajočem narodu šovinizem, pri tlačenem narodu pa suženjsko duševnost, da se vda v svojo žalostno usodo kapitalističnega blapca.

Zdravilo proti potujčevanju obstoji v tem, da se našemu ljudstvu na jezikovni meji stvarno dokaže, da ni nevarno in še manj sramotno govoriti povsod in na glas v svojem jeziku. Za dosego tega namena bi bilo treba organizirati turistične izlete manjših skupin v obmejne kraje, kakor n. pr. v Ločnik, Tržič, Krmin, Dolenje, Cedad, Videm in gor do Rezije in Kanalske doline. V teh skupinah bi moral biti tudi dobro izvežban pevski kvartet, ki bi v gostilnah, kjer bi se ustavili, brez vsake napovedi in programa zapel nekaj naših lepih narodnih pesmi. To bi bilo vse. Vse drugo bi se razvilo samo po sebi.

Hotel sem obiskati slovenske vasi Plešiva in Ceglo, par korakov pred jugoslovansko mejo pri Medani, katera pa se že nahaja v Jugoslaviji. Obe vasi, Plešivo in Ceglo imata pošto v Brčanu blizu Krmina in zato sem se odpravil z avtobusom naravnost v Brčan, od koder sem mislil, da bom najlaže prišel do teh vasi. Ali zmotil sem se. Najugodnejša zveza je iz Krmina v petkih in nedeljah z avtobusom. Iti peš iz Brčana do teh vasi in vrniti se nazaj pred odhodom avtobusa v Dolenje ni bilo mogoče in tako sem počakal na prihodnji avtobus v neki brčanski osmici pri kozarcu izvrstnega briškega tokajca. Star kmečki Brčan leži prav ob vznožju briškega brega, kjer se nahaja pretežni, vsekakor pa najboljši del brčanskih vinogradov. Prav pogled na te prekrasne vinograde me je zvabil v osmico, da se prepričam o pristnosti brčanskega brica. Izpit je položil z odliko.

Na osmico me je opozoril in me spremil stari domačin Furlan, s katerim sem se seznanil nedaleč od nje. Ta mi je tudi povedal, da živi blizu njegove hiše slovenska družina. Stanovanje te družine pa je bilo zaprto, ker je gospodar pred kratkim umrl, njegova vdova pa se nahaja v bolnišnici. Pokazal mi je tudi nekaj Slovencev na kolesih, ki so se vozili iz slovenskih vasi tostran meje in iz Medane skozi Brčane v Tolmin. Sploh sem opazil, da govori s simpatijo o slovenskih kmetih. Na obširnem kmečkem dvorišču, kjer je bila osmica, sem se počutil prav po domače. S kmeti in z drugimi preprostimi ljudmi, ki so tam sedeli, smo se razgovarjali v prijateljskem duhu in rade volje so mi dali informacije o slovenskem prebivalstvu v okolici Brčane. O tem in o izletu v Dolenje po prekrasni dolini reke Idrije bo treba nekoliko obširneje govoriti prihodnjič.

DRAGO GODINA

Goriško-beneški dnevnik

Za pokrajinski odbor so se počitnice končale

Oddali gradnjo sejne dvorane ki bo stala 50 milijonov lir

Obenem bodo popravili nekatere pokrajinske urade

Pod predsedstvom odbornika dr. Polesija se je v torek sestal pokrajinski odbor in s tem prekinil letošnje počitnice. Odborniki so napravili načrt za nadaljnjo graditev tehnično-industrijske šole na podlagi sporočila ministrstva za javna dela, da je zagotovljen državni prispevek v znesku 100 milijonov lir. Obenem je ugotovil nujnost, da se uporabi 200 namesto 100 milijonov lir, da bo poslopje čimprej dograjeno. Ministrstvu bodo predložili tudi splošni načrt, da si zagotovijo njegovo odobritev. Gradnja šolskega poslopja bo stala 400 milijonov lir. Na predlog odbornika za javna dela Zarettija je odbor sklenil zaprositi državo za posojilo 30 milijonov lir po 4 odstotke bresti za nadaljnja dela v tehnično-industrijskem inštitutu.

Odborniki so nato odobrili naslednja dela: popravilo poslopja, kjer ima sedež kvestura, izplačilo 1,5 milijona lir za obnovitev električne napeljave v glubonemnici, 600.000 lir za popravilo zidov umobolnice in 420.000 lir za odstranitev nekaterih poslopij na pokrajinskem kmetijskem posestvu.

Odobrili so prispevke za nezakonske otroke, za katere skrbi pokrajinska uprava, uredili nekatera vprašanja, ki se tičejo pokrajinskih uslužbencev, ter razpisali natečaj za mehanika pri termocentrali in ogrevalnih napravah umobolnice.

Na podlagi proračuna za leto 1958-59 pokrajinske lovske zveze je odbor razdelil nagrade iz sredstev ministrstva za kmetijstvo in gozdove lastnikom tistih lovišč, kjer so lansko leto vzredili največ divjačine. Nagradili so lovišča v Tržiču, Gradiški, Versi ter zasebni lovišči doktorja Cosola in SATCA v Krminu.

Na koncu je odbornik dr. Chientaroli sporočil odbornikom, da je bila v torek dražba za oddajo gradnje pokrajinske sejne dvorane in razširitev pokrajinskih uradov za 50 milijonov lir. Zidarska dela so zaupali podjetju Nazario Romani iz Tržiča, ki je vzklicno ceno 25,6 milijona lir znižal za 4,10 odstotka, mizarska dela z namestitvijo šip podjetju Oliveri iz Gorice (ceno 5,7 milijona lir je znižal za 7,51 odst.), vodovodno in električno napeljavo pa podjetju Vittoriu Braicu iz Tržiča.

—«»—

Izpopolnjevanje operaterjev v valutnih vprašanjih

Trgovinska zbornica goriške pokrajine obvešča operaterje z industrijskimi in trgovinskimi podjetji, da bo oktobra drugi tečaj z naslovom «Pravilnik mednarodnega plačevanja in zamenjave», da bi bili na tekočem o kreditnih in finančnih vprašanjih. Tečaj organizira kreditna sekcija Trgovinske zbornice iz Benetk s sodelovanjem trgovskega inštituta Ca'Foscari. Predavali bodo znani profesorji, bančni voditelji in funkcionarji, ki poznajo valutna vprašanja. Vpisnina 10.000 lir zadostuje za nakup knjike z vsemi predavanji, ki bo izšla po končanem tečaju. Pojasnila daje Trgovinska zbornica.

Vpisovanje dijakov v nižjo srednjo in strokovno šolo

V nižjo srednjo šolo (gimnazijo) in v strokovno šolo v Gorici se je vpisovanje že pričelo in se zaključi 25. septembra.

Za vpis v nižjo srednjo šolo je treba izpolniti vpisno polo, ki jo da tajništvo, ter plačati v tajništvu 800 lir (za šolsko spričevalo, kolek na spričevalu, zavarovanje pri telovadbi in izletu, šolski kino in še drugo); razen tega je treba plačati na pošti: 700 lir za vpis v I. razred, 550 lir za vpis v II. ali III. razred. Poštne položnice se dobijo na tajništvu.

Za vpis v strokovno šolo je treba tudi izpolniti vpisno polo ter plačati v tajništvu 600 lir (za spričevalo, zavarovanje pri telovadbi in izletu, šolski kino in drugo).

Vsa potrebna pojasnila daje tajništvo.

Vprašanje, ki spet stopa v ospredje

Zaradi prenizkega mosta pri Rdeči hiši ne morejo vsi tovornjaki čez ta prehod

Napraviti morajo velik ovinek čez Sežano in s tem povečajo kilometražo

Pred dnevi je zveza trgovcev goriške pokrajine poslala trgovinski zbornici obsežno poročilo s predlogi, ki naj bi če bi jih nadrejene oblasti upoštevale, pripomogli k izboljšanju gospodarskega stanja naše pokrajine, predvsem pa trgovskega sektorja.

V tem poročilu je bil tudi predlog, naj se pristojne oblasti pozanimajo, da bi se znižala cesta pod železniškim mostom pri Rdeči hiši. Most je namreč zelo nizek, tako da morajo številni tovorniki, ki so previsoko naloženi, ubrati drugo pot, da pridejo v Italijo. Peljati morajo čez sežanski prehod, čeprav so naložili v Soški ali Vipavski dolini in bi čez prehod Rdeča hiša najprej prišli v Italijo.

Pred dobrim letom ali kaj je občinski svetovalec Pizzul predložil goriškemu županu interpelacijo, v kateri ga je opozoril na to pomanjkljivost, ki zelo ovira težak cestni promet in vpliva obenem na ceno blaga, ki mora napraviti ovinek čez Tržaško, če ne more pod mostom pri Rdeči hiši.

Jugoslovanske oblasti se zavedajo te pomanjkljivosti. Ko so zgradile vstopni prehod v Rožni dolini ceste pred njim niso asfaltirale, ker pričakujejo, da se bo sporazumno z italijanskimi oblastmi cestišče pod mostom znižalo preden bi cestna dela zaključili. Zaradi teh del vstopnega poslopja, ki je dograjeno, še niso pričeli uporabljati, čeprav bi zlasti v konicah, ko je velik naval ljudi čez mejo (ob nedeljah in praznikih) policiji in carinikom novo poslopje zelo olajšalo delo.

Na italijanski strani so nam rekli, da bi se moralo cestišče znižati za kakšnih 80 cm; to bi zadostovalo, da bi šla pod mostom vsa tovorna vozila. Izvedba tega dela ne bi stala kdo ve koliko denarja, čeprav so pri obmejnem poslopju že asfaltirali obsežen prostor za pregled tovornikov. Po našem mnenju je bolj kot drugo važen sporazum med obema državama, katerega bo treba čimprej doseči.

Ko smo že pri vprašanju prometa čez ta obmejni prehod, ne moremo, da ne bi opozorili pristojne oblasti na razrito Ul. Alviani, zlasti na križišču s Trgom sv. Antona. Za tovornike, ki bi šli nekoliko prehitro, bi valovito cestišče lahko postalo usodno.

—«»—

Obvestilo Dijaške Matice

Navodila za vpis v Dijaški dom

Odbor Dijaške Matice v Gorici obvešča vse dijake, ki nameravajo zaprositi za sprejem v Dijaški dom, naj čimprej vložijo prošnje. Obrazce za prošnje dobijo v Dijaškem domu. Priložiti morajo še zadnje šolsko in vzgojno spričevalo (to velja za lanske gojence); novi prosilci pa še rojstni list in morebitno delodajalčevo izjavo o višini plače očeta oziroma vzdrževatelja. Ob vpisu se plača tudi vpisnina in članarina.

—«»—

Izlet SPD v nedeljo na Veliki vrh

Slovensko planinsko društvo organizira v nedeljo 30. avgusta enodnevni družinski izlet na Veliki vrh nad Mostom na Soči. Hrib je zelo primeren na izlete z otroki, zlasti ker je v teh krajih zelo veliko lešnikov. Odhod s svetogorske postaje ob 6.30, prihod ob 21. uri zvečer. Prijave sprejemajo v kavarni Bratuš.

—«»—

Ul. XXIV. maja zaprta za promet

Goriško županstvo sporoča, da bo danes Ul. XXIV. maja za promet zaprta zaradi del na cesti.

—«»—

Nesreča kolesarja iz Podbonesca

V bolnišnici v Cedadu se bo moral zdraviti 10 dni zaradi ran po obrazu in rokah 36-letni Amelio Fornarioli iz Kala pri Podbonescu. Fornarioli, ki se je peljal s kolesom po klancu v domači vasi, je zaradi hitre vožnje padel na tla. Z nekim zasebnim avtomobilom so ga prepeljali v bolnišnico v Cedad, kjer so ga pridržali na zdravljenju.

—«»—

Poškodbe mladeniča iz Ažle

V čedadsko bolnišnico je prišel iskat pomoč 18-letni Virgilio Mucig iz Ažle v Nadiški dolini. Fant, ki je padel z motornega vozila, se je ranil po rokah in telesu.

—«»—

V Parku Rimembranza si je zlomil komolec

V Parku Rimembranza je včeraj padel 44-letni Filippo Scolaro iz Ul. Seminario št. 9. Mož je takoj čutil bolečine v roki, zato so mimoidoči poklicali rešilni avtomobil Zelenega križa, ki je Scolara prepeljal v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so ga zdravniki pridržali na zdravljenju, ker si je mož zlomil levi komolec. Ozdravel bo v 20 dneh.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO: 17.00: «Samotna zvezda». C. Gable, A. Gardner.
VERDI. 17,30: «Velikan iz New Yorka». J. Barecrey, M. Poower.
VITTORIA: 16.45: «Tri minute časa». R. Attembarouch, B. Lee.
CENTRALE: 17.00: «Osvojitev zapada». G. Cooper, J. Arthur.
MODERNO: 17.00: «Demon z otoka».

Pismo iz Nove Gorice

20. septembra na Dobrovem praznik mladih zadružnikov goriškega okraja

Smrt mladeniča v mrzlih valovih Soče

Okrajni komite ljudske mladine na Dobrovem in vodstvo mladih zadružnikov pri okrajni zadružni zvezi sta začela pripravljati prvi večji praznik mladih zadružnikov goriškega okraja, ki se bodo zbrali na Dobrovem 20. septembra.

Spored praznika, ki naj bi postal tradicionalni dan kmečke mladine na Goriškem, je zelo obširen. Takoj za mladinskim zborovanjem na Dobrovem bodo ustanovili društvo kmetijskih strojnikov in traktoristov. Gospodarska poslovna zveza na Dobrovem pa bo razstavila najboljše sorte briškega grozdja in vina, kakor tudi stroje, ki jih uporabljajo v vinogradništvu. Že dopoldne bodo pokazali svoje veščine pri oranju tudi mladi traktoristi, popoldne pa bo mladina tekmovala v Medani v okviru programa «spoznavajmo svet in domovino». Mladi tekmovalci bodo odgovarjali na vprašanja z 12 tem strokovno-kmetijskega in političnega področja. Dve ekipi mladih zadružnikov, ki bodo najuspešnejši v odgovorih, bodo potem sodelovali na priljubljeni istoimenski oddaji, ki jo organizira za mladino Radio Ljubljana.

Zelo živahno delajo tudi čebelarji, ki pripravljajo, kakor smo že poročali, prvo čebelarsko sadjarsko razstavo na Goriškem. Odprli jo bodo v nedeljo 31. avgusta ob 11. uri v prostorih gimnazije v Šempetru, kamor so že zvozili številne stare, novejše in nove panje, čebelarsko orodje, med, vosek in satovje, različno embalažo ter strokovno literaturo. Razstava na kateri bodo pokazali tudi nekaj sadja bo odprta do nedelje 5. septembra in v tem času si bodo obiskovalci lahko nabavili tudi med in medene slaščice, ki jih bodo prodajali v razstavnih prostorih.

V okvir splošnih prizadevanj za napredek kmetijstva, ki je v naših prilikah najuspešnejši s krepitvijo vloge kmetijskih zadrug v proizvodnem sodelovanju, sodi tudi tečaj za zadružne kmetijske operativce, ki se je začel včeraj v prostorih trgovske šole v Novi Gorici. Tu se bodo pretežno mladi ljudje seznanili z osnovami za uspešno razvijanje živinoreje, poljedelstva, sadjarstva in vinogradništva ter z metodami uvajanja in načinom uporabe agrotehničnih pripomočkov.

Začele so se že tudi priprave za trgatev odnosno za vnovčenje čimvečjih količin pridelka. Kakor kaže bo vinska letina kljub raznim vremenskim neprilikam, predvsem preobilni moči, zaradi katere se je pojavilo gnitje, sicer slabša letina od rekordne lanske ,vendar pa nad povprečjem zadnjih let. Zaradi tega in še neprodanih količin lanskega pridelka, imajo vinogradniki in gospodarstveniki precejšnje preglavice, kajti nastaja vprašanje vinske posode za novo vino. Na posvetovanju kmetijskih strokovnjakov in upravnikov zadrug, ki je bilo prejšnji teden v Ajdovščini, so se zato zavzeli, naj zadruge vnovčijo čim več svežega grozdja, sadnolikerski kombinat «Fructal» v Aldovščini pa naj bi ga predelal večje količine v sokove. V podjetju računajo, da bodo letos odkupili in predelali kar 140 vagonov grozdja, če bodo pravočasno dobili že naročen koncentrator.

Žal pa tudi minuli teden ni minil brez hude nesreče, ki je zahtevala življenje 18-letnega Emila Suligoja iz Rožne doline, ki je končal v valovih Soče. Utonil je že 18. avgusta in doslej kljub vztrajnemu iskanju še niso našli trupla ponesrečenca. Do nesreče je prišlo, ko je nad solkanskim mostom zavozil z izposojenim čolnom v vrtinec in se prevrnil. Ker verjetno ni znal dobro plavati ali pa ga je prijel krč, je takoj utonil. Sodijo, da je voda potisnila truplo med skale, kjer je obtičalo, odnosno, da ga je odneslo čez mejo.

J. J

—«»—

DEZURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči odprta lekarna Pontoni - Bassi, Ul. Rastello 26, tel. 3349.

Cestarina za italijanske tovornjake

Prenagljeno sporočilo trgovinske zbornice

Zakon se še vedno izvaja in ga ni nihče preklical do konca leta, kot je rečeno v tiskovnem sporočilu

Trgovinska zbornica je v nedeljo izdala tiskovno sporočilo, v katerem pravi, da so jugoslovanske oblasti po njenem posredovanju ukinile cestarino za tovornike iz Italije, ki prihajajo na ozemlje Jugoslavije.

Pri avtoprevozniških podjetjih smo se pobrigali, kaj je resnice na tem; izvedeli smo, da pobiranje cestarine za italijanske tovornike ni bilo ukinjeno in da se sploh nikjer ne govori, da bi ukinitev veljala celo do konca decembra letos, kot je zapisano v tiskovnem sporočilu. Zaradi tega se sprašujemo, kako je ta vest sploh mogla priti v javnost.

V ostalem je tudi na prehodu Rdeča hiša, na obsežnem parkirnem prostoru, kjer so pred tedni bile vrste tovornikov, sedaj vse prazno. Kakor smo izvedeli, pristojni krogi v Jugoslaviji proučujejo uvedbo take cestarine, ki bo zadovoljiva za obe strani.

Kolonija otrok devinsko-nabrežinske občine v Rigolatu

Slovenske in italijanske deklice so imele v nedeljo skupno prireditev

Nastopu so prisostvovali predstavniki občine z županom na čelu
Do konca julija je v Rigolatu letovalo 106 dečkov, sedaj pa 86 deklic

Brez «uradne» slike tudi v Rigolatu ni šlo. Sicer pa našemu fotografu ni bilo treba dolgo čakati, da so se slovenske in italijanske deklice z ravnateljem in učiteljicami nasmejano pripravile za skupni posnetek.

Prav radi smo se odzvali prijaznemu vabilu — kdo se ne bi — naj obiščemo kolonijo otrok iz devinsko - nabrežinske občine v Rigolatu in prisostvujemo njihovi prireditvi v nedeljo.

Ko smo prišli v kolonijo, smo se kar začudili, saj je vladala tišina in vse je bilo tako mirno. Otroci so bili namreč v vaškem glediališču na generalki. Popoldne so imeli zaključno prireditev. V dvorani smo dobili ravnatelja kolonije učitelja Hvalača ter ostale učiteljice, ki so imele polne roke dela za popoldansko prireditev. Ko so nas otroci zagledali so bili vsi zadovoljni in vznemirjeni, ker so hoteli izvedeti nekaj novic od doma.

Z ravnateljem kolonije smo se pogovorili nekaj časa pred začetkom prireditve. Dejal je, da je, tako on kot ostalo osebje, zelo zadovoljen z otroci, ki so zares pridni, veseli in zdravi. Povedal nam je, da je ta druga izmena nabrežinskih otrok v tej koloniji. 29. junija je odpotovalo v Rigolato iz devinsko - nabrežinske občine 106 dečkov, ki so ostali tam celih 30 dni, nato pa je prišlo v kolonijo skupno 86 deklic, ki se bodo vrnile domov te dni.

Življenje v naši koloniji, nam pripoveduje ravnatelj, je kar lepo. Tu imamo otroke slovenske in italijanske narodnosti. Otroci, vodstvo in osebje kolonije se med seboj kar odlično razumejo, tako da v tej koloniji lahko ugotovimo največjo harmonijo med otroci ene in druge narodnosti. Tu so vsi enaki, člani ene same družine devinsko - nabrežinske občine. Skupno gredo na izlete, skupno se igrajo, jedo in počivajo.

V prvi skupini so dečki imeli več sreče z vremenom. Ravnateljstvo kolonije je priredilo enodnevni izlet s posebnimi avtobusi. Odpotovali so iz Rigolata v Sappado, S. Lorenzo, Auronzo, Misurino, Cortino, Pieve di Cadore in Villo Santino. V enem dnevu so napravili več kot 360 km. Teden pozneje pa so najstarejši otroci napravili izlet na hrib Neval. Hodili so kar celih sedem ur, zvečer pa so imeli razne igre. Najbolj jim je bila všeč «Odnehaš ali nadaljuješ», ki jo je vodil Ret Giorgio. Kdor je zmagal, je dobil nagrade, in sicer slaščice ter razne spomine iz kraja.

Tudi deklice so naredile krajše izlete, v večernih urah pa so si zbrale «Il Musichiere», ki ga je vodila Nevia Graton. Zmagovalke so seveda dobile razne nagrade.

V nedeljo popoldne pa so deklice priredile zares lepo zaključno prireditev, katere so se udeležili učitelji, župnik, občinski svetovalci in župan g. Francesco Pellegrina, ki se je ob koncu zahvalil našim otrokom za tako prisrčno prireditev.

V začetku prireditve je v imenu otrok in ostalega osebja pozdravil goste ravnatelj Hvalič. Nato je italijanski pevski zbor zapel «Trieste dormi», slovenski pevski zbor pa pesem «Veseli pastir». Sledile so še recitacije in deklamacije. Naši otroci so tudi pokazali «Palčke», prizor iz Sneguljčice. Velik uspeh je imela mala Nevia Graton, ki je zapela «Tu mi fai girar la testa» in «Tango delle capinere». Tudi slovenski kvartet je zelo dobro zapel «Tam v dolu sama zase». Videli smo naše malčke še v raznih prizorčkih in baletih. Nato je slovenski pevski zbor zapel pesem «Prelepa Gorenjska». Skupno so zapeli «Prelepa Gorenjska» in v italijanščini «Ciao, ciao colonia», ki je parodija popevke «Piove».

Vsi navzoči so bili zelo zadovoljni in so nastopajoče nagradili z burnim ploskanjem. Da je prireditev tako dobro uspela, gre zahvala ravnatelju kolonije in vsem učiteljicam, ki so tako dobro pripravile otroke za nastop.

M. M.

Vojne ladje v pristanišču

Včeraj je priplula v pristanišče skupina vojnih italijanske vojne mornarice, ki se je zasidrala pred Trstom Unità. Ladjam poveljuje admiral Baslini, ki je le- obisk k vladnemu generalnemu komisariju dr. Palamarna županstvu, kjer ga je sprejel podžupan prof. Cu... Oba sta nato vrnila obisk admiralovi ladji.

Danes si bo lahko občinstvo ogledalo ladje od 15. ure dalje sončnega zatona.

—«»—

Proslava 90-letnice stenografske zveze

Danes ob 10. uri bodo v liki dvorani liceja ... proslavili 90-letnico ustanovitve Tržaške stenografske zveze «Guido Ban». Slavnostni govor bo imel odv. Fr... Giuglietti iz Rima. Ob tej priliki bodo razdelili tudi ... me stenografom, ki so ... na stenografskih tek... počastitev omenjene ... setletnice.

—«»—

Danes pogajanja o odpustih pri Glessi

Danes ob 10. uri se bo ... stali na sedežu Združenja industrijcev predstavniki ... jetja Glessich in sindikati, ki bodo nadaljevali razgovore o štirih nameravanih odpustih v podjetju Glessich. Obe ... ki sta se razgovarjali ... dve uri predvčerajšnjim, zaradi nepopustljivosti ... jalca ni prišlo do sporazuma.

—«»—

Jutri skupščina pekovskih delavcev

Jutri ob 18. uri bo v ... rih Delavske zbornice ... v Ul. Pondares 8, skupščina pekovskih vajencev in ... šalcev kruha, na kateri ... proučili položaj in razmere ... šanja v zvezi s spoštovanjem predpisov o začetku dela ... delovnem urniku, stro... tečajih, izpitih, pogodbah ... vajeniško dobo itd. Sprejeli bodo tudi sklepe za ... in uveljavljenja zakona ... jencih.

Po končani prireditvi je pozdravil otroke, vodstvo in ... kolonije domači župan, ki ga vidimo na sliki. (Mikro... obesili kar na leskovo palico.)

Nastop pevskega zbora slovenskih deklic

Tudi kvartet se je dobro odrezal

Po sprehodih in zabavi imajo vsi dober tek

Iz koprskega okraja

Tomos in Citroen sta sklenila dogovor o proizvodnem sodelovanju

V Kopru bodo prihodnjo spomlad začeli izdelovati avtomobile - Seminar študentov angleškega jezika - Republiški festival v kmetijskem strojništvu - Porast proizvodnje

Tovarna motornih koles TOMOS v Kopru in francoska tvrdka «Citroen» sta sklenili petletni dogovor o proizvodnem sodelovanju. Tovarna TOMOS bo izdelovala nekatere dele «Citroena» (predvsem pločevinaste), tovarna «Citroen» pa bo pošiljala iz Francije druge dele tega avtomobila, ki ga bodo sestavljali v Kopru. Zaenkrat bo proizvodno sodelovanje omejeno na tip poltovornega potniškega vozila. To vozilo ima moč 425 ccm in razvija brzino do 85 km na uro. Vozilo je zelo ekonomično, saj troši na 100 km vožnje največ pet litrov goriva. Pričakujejo, da bodo začeli izdelovati prva tovrstna vozila v koprodukciji spomladi. Cene še niso skalkulirali, menijo pa, da bo precej cenejši od «Fiata 600» (okrog 500 tisoč dinarjev).

Tovarna TOMOS bo začela pozneje izdelovati v koprodukciji tudi štirisedežni osebni avtomobil znamke «Citroen». V načrtu pa je postopni prehod na lastno proizvodnjo.

* * *

Od jutri do nedelje bo v Kopru četrti republiški festival v kmetijskem strojništvu. Vsekakor bo to zelo zanimiva prireditev za kmetovalce, pa tudi za druge je vredna, da si jo ogledajo. Na festivalu bo nastopilo 18 ekip najboljših traktoristov iz vseh slovenskih okrajev, nastopile pa bodo tudi ekipe mladih zadružnikov. Kačunajo, da bo na festivalu sodelovalo okrog 80 traktoristov, ki bodo tekmovali v hitri in spretni vožnji, v kvaliteti oranja ter v teoretičnem znanju.

Zaključek pa bo v nedeljo, 30. avgusta ob desetih dopoldne na starem koprskem pomolu. Tekme v hitri vožnji bodo na starem koprskem pomolu, v kvaliteti oranja se bodo pomerili na njivah bertoške zadruge, teoretično znanje traktoristov pa bodo preizkušali v bertoškem zadružnem domu. V okviru festivala pripravljajo tudi parado traktoristov, najbolj privlačna točka pa bo prikaz dela novega modernega stroja za presajanje sadik.

* * *

V Kopru so zaključili počitniške seminarje za ljudsko prosvetne delavce. Organizirala jih je Zveza Svobod in prosvetnih društev Slovenije. Seminarji so trajali od začetka junija in so obsegali okrog 15 tečajev z raznih področij ljudskoprosvetne dejavnosti. Okrog 400 udeležencev iz vseh krajev Slovenije se je seznanilo z izobraževalnimi nalogami društev, z nalogami delavskih in ljudskih univerz, z organizacijskimi oblikami kulturnega in družabnega klubskega življenja ter z drugimi vprašanji dela v društvih.

* * *

V koprskem okraju so v zadnjih dveh mesecih zabeležil nagel porast proizvodnje, kar pripisujejo med drugim tudi novim tarifnim pravilnikom. Z doslednim uveljavljanjem sistema nagrajevanja po učinku so se namreč znatno povečale možnosti delavcev in uslužbencev za večji zaslužek na osnovi povečane storilnosti. Naj omenimo samo to, da dela zdaj v koprskem okraju po učinku od 70 do 80 odstotkov ljudi, medtem je pred uveljavitvijo novih tarifnih pravilnikov delalo po učinku le okrog 40 odstotkov ljudi.

Največji vzpon proizvodnje so zabeležili v juliju. Medtem ko je znašalo povprečje prvih šestih mesecev pri izpolnjevanju letnega proizvodnega plana le nekaj nad 6 odstotkov, se je julijski delež povzpel kar na 11 odstotkov. Največji napredek je zaznamovala tovarna TOMOS, kjer so v juliju izdelali okrog 80 motornih koles na dan, medtem ko so jih v juniju le 50, v prejšnjih mesecih pa povprečno okrog 30 na dan.

Kino na Opčinah

predvaja danes 27. t. m. z začetkom ob 18. uri nagrajeni in najboljši tuji film, ki so ga predvajali na XIX. razstavi kinematografije v Benetkah

«Dekle Rosemarie»

(LA RAGAZZA ROSEMARIE)
Resnica o Rosemarie Nitribitt

Mladini izpod 16 let vstop prepovedan

Festival se premika z mrtvega tira

Poljski film «Nočni vlak» je zanimiv, toda nezahteven

Zgodba se dogaja v vlaku in eni noči na potovanju proti plaži - Bolgarski film „Zvezda“ govori o ljubezni nemškega podčastnika do Židinje „Pastir Kostja“ še vedno resnično zabava

(Od našega posebnega dopisnika)

BENETKE, 26. — *Mirno lahko rečemo, da je poljski film «Nočni vlak» dvignil raven samega festivala. Po treh dneh dokaj povprečnih filmov, smo danes videli film, ki sicer še ni dosegel prave festivalske višine, je pa vendar za krepko stopnjo nad filmi prvih treh dni. Prvič se je tudi dogodilo, da je doživel aplavz že na predstavi za časnikarje.*

Jerzy Kawalerowicz, ki je film zrežiral, je tudi skupno z Jerzyjem Lutowskim napisal scenarij. Lutowski, poljski zdravnik in mlad dramatik nam je že poznan po svoji drami «Dežurna služba», ki je prevedena v slovenščino in jo je igralo tudi že tržaško SNG. Kawalerowicz, ki je sicer še mlad režiser, ima vendar za seboj dokaj filmskih izkušenj in prejel je tudi že več nagrad v Karlovih Varih in drugod.

Vsebina poljskega filma je tale: Vlak, ki ima tudi spalni vagon, odpelje iz nekega mesta sredi Poljske in do jutra bo prispel na morsko obalo. Mnogo potnikov se pelje na morje na dopust, nekateri pa bodo izstopili tudi prej, bodisi da bodo romarji, bodisi da potujejo po drugačnih opravkih.

Lepa Marta je od nekega moškega kupila vozovnico za spalni vagon, ne da bi pomislila, da je vagon za moške. Toda še preden je ona vstopila, je v vlaku neki moški kupil oba prostora v kupeju, ter je želel biti sam. To je vzbudilo pri njem, ki nosi zlasti v začetku ves čas temne naočnike, kar ga dela še bolj zagonetnega poleg njegove molčečnosti in nervoze.

V sosednem oddelku potuje s svojim starejšim in pustim možem lepa, mlada ženska, ki na vse načine poskuša, kako bi si pridobila zagonetnega sopotnika Marte. Preden pa sta ta dva postala sopotnika v istem kupeju, je bilo treba precej nervoze in razburjenja, toda pozneje sta se pomirila in začel se je počasen razgovor.

Nekje v sosednem vagonu potuje Staszek, mladenič, ki hoče na vse načine od Marte izvleči, da bi spet navezala z njim razmerje, ki ga je pred kratkim prekinila. Ko pride Marta ob neki priliki v vagon, kjer potuje Staszek, vanjo človeka, ki ji je prodal kupe za spalni vagon. Vlak se ustavi na neki postaji, kjer pride policija, ki išče ubijalca svoje žene. Policija ve celo za številko prostora, ki ga je morilec kupil, in na tem prostoru je doktor Jerzy, ki ga policija aretira. Toda številko prostora, za katero je policija vedela, je imela Marta, torej iščejo človeka, ki je njej prodal vozovnico. Marta javi stvar policiji in skupno gredo iskat morilca. Temu pa je uspelo skočiti iz vlaka, potem ko je prej potegnil zasilno zavoro, in pobegniti. Toda potniki se sami spuste za njim, ga ujamejo in linčajo.

Jan Mac Laine, prisrčni deček, ki je dobro odigral svojo vlogo v angleškem, drugače ne preveč zanimivem filmu «Deček in most», ki so ga predvajali na otvoritvenem večeru festivala v Benetkah.

Potem se pojasni tudi, zakaj je doktor Jerzy tako čuden. Operiral je neko 18-letno dekle, operacija se mu je ponesrečila. Zato je hotel biti v vlaku sam.

Medtem je nastal dan in vlak je pripeljal k morju. Zdravnika čaka na postaji njegova žena. Marta je osvobojena vezi na preteklost, toda v njej je le nekaj trpkega. Noč jo je že dokaj zbližala z zagonetnim zdravnikom, toda stopiti je morala v novi dan vendar sama.

Kawalerowicz je napravil kar dober film, v katerem je smotrno porazdelil dogajanje, ki se ves čas odvija v vlaku. Izbral je tudi nekaj prav dobrih mlajših poljskih igralcev, ki so že igrali v mnogih filmih. Marta je bila Lucyna Winnicka, doktor Jerzy je bil Leon Niemczyk, mlada žena iz sosednega kupeja Tereza Szmigielowna in Staczek. Poleg teh je bilo še nekaj prav zelo posrečenih tipov.

Vendar pa ni kaj dosti spraševati, kaj je film nameraval povedati, kajti takih ambicij film nima. Zaradi tega pa bo vseeno za gledalce zanimiv.

Popoldne je bil na sporedu informativne sekcije najprej na vrsti venezuelski dokumentarni film «Araya». Polotok Araya na Karaibskem obrežju, severno od Venezuele, je ena najbolj suhih pokrajin na svetu. V tej puščavi pa ljudje pridobivajo sol in lovijo ribe. To je vse, kar jim narava daje. Toda v istem času se modernizirajo in tudi tam bo postalo življenje nekoliko drugačno.

«Majhne drame», film, ki so ga Poljaki prikazali že v Cannesu, je bil tudi lepo sprejet. Režiser filma je Janusz Nasfeter. Igrajo pa skoro sami otroci.

In končno je prišel na vrsto že v Cannesu nagrajeni bolgarski film (pravzaprav gre za koprodukcijo Bolgarija - Vzhodna Nemčija) «Zvezde». V Bolgariji se nahaja transport grških Židov, ki se peljejo v taborišče smrti Auschwitz. Med njimi je tudi učiteljica Ruth, ki se spozna z nemškim podčastnikom Walterjem. Med njima se vname ljubezen, ki je tudi žična ovira ne more preprečiti. Walter je uvidel, da se je vse, v kar je veroval in čemur je služil, zrušilo. In iz cinizma ga zdaj rešuje ljubezen do mlade Židinje. Hoče jo rešiti, a ne uspe. Spozna pa, da za rešitev vseh narodov ni dovolj rešitev posameznih oseb, temveč skupni boj vseh. Tudi temu filmu je občinstvo zelo ploskalo.

Včeraj zvečer pa je bil ob 23. uri v areni na sporedu ruski film «Veseli dečki», ki smo ga svojčas poznali pod naslovom «Pastir Kostja». Gledalci, ki so bili takoj v začetku navdušeni, so potem začeli razočarani odhajati, ker film ni imel italijanskih (in sploh nobenih) didaskalij in seveda niso razumeli, kaj se govori. Toda tisti, ki so ostali, so se še marsičemu prisrčno nasmejali in na koncu ni manjkalo velikega aplavza. Vsekakor je zanimivo, koliko svežine je ohranil ta film Aleksandrova še tudi sedaj, po 25 letih. Nič čudnega, če so ga že dostikrat in marsikje posnemali. In če bi ga tudi danes vrteli kjerkoli po kinematografskih dvoranah, bi gotovo lahko krepko tekmoval s tolikimi «smešnimi» filmi, ki so puhli in smešni sploh niso.

R. R.

Sovjetska zveza je predstavila na festivalu v Benetkah zanimiv film «Življenje v tvojih rokah», ki opisuje, kako so minerji v stalni nevarnosti odstranili celo skladišče bomb, min in drugih eksplozivov.

Dviganje ladje in milijoni ostrig

REKA, 26. — V Kvarnerskem zalivu poleg otoka Krka so pričeli dvigati 1944. leta potopljeno nemško pomožno vojno ladjo «Tuebingen». Gre za pomembno operacijo jugoslovanskih reševalnih podjetij, ki pa je imela tudi povsem nepričakovane posledice za ljubitelje dobre jedače. Ves trup omenjene ladje je namreč porasel z velikimi portugalskimi ostrigami. Za sedaj se goste ribiči in delavci, vendar namerava to pojedino prekiniti neko ribiško podjetje, ki bo ostrige zbralo in jih postavilo v gojišče.

Hud potres v Mehiki 70 žrtev

MINATILAN (Mehika), 26. — Močan potres je povzročil veliko škodo in številne človeške žrtve na polotoku Tehuantepec v Južni Mehiki. Mrtvih in izginulih je po prvih vesteh najmanj 70 oseb in gmotna škoda je zelo občutna.

Najteže je prizadeto mesto Coatzacalos, ki je zaradi potresa povsem osamljeno, tako da ni mogoče točno oceniti niti škode niti števila žrtev. V naselju Jaltipan je porušenih polovica hiš in ubitih dvajset oseb. V bližini tega naselja pa je mrtva ena oseba in 45 ranjenih.

Celo 300 km od središča je potres porušil, poškodoval in razbil okna na številnih hišah. Na celotnem področju so prekinjene vse električne napeljave.

Oba sta vohuna, toda za koga delata? Film ne odgovori dokončno na to vprašanje in ostanejo odprte vse možnosti: On je Anglež, ona Nemka; ali obratno. Možno je tudi, da delata oba za Anglijo ali pa oba za Nemčijo. V njih se zbudi ljubezen, preživita eno noč... vse se pa konča s strelom. Film «Noč vohunov» je zanimivo delo režiserja, igralca in pisatelja scenarija Roberta Hosseina in njegove lepe žene Marine Vlady.

V New Yorku, Milanu, Piombinu...

Mladinske tolpe ubijajo rogovilijo in kradejo

Potrebni so odločni ukrepi zlasti vzgojnega značaja in ne samo poostritev policijskih mer

NEW YORK, 26. — Že v nedeljo sta se spopadli bandi mladih kriminalcev, pri čemer je bila ubita 15-letna črnska deklica. Sedaj je prišlo do novega pretepa in v hrbet zaboden se je mrtev zrušil na tla 14-letni Jules Rosario. To je po dveh letih ponoven izbruh mladinskega kriminala v tem mestu, kjer sta se spopadli bandi «Sportsmen», v kateri so v večini črnci, ter «Forsithe street boys» sestavljeni iz Portoričanov.

Iz Milana poročajo, da je javno tožilstvo aretiralo še pet mladih kriminalcev, sedem pa so jih že pred nekaj dnevi. Obtoženi so številnih nemoralnih dejanj in med drugim tudi, da so posilili 13-letno deklico, sestro člana bande.

Poleg tega so v Milanu preteklo noč priprli 21 pobalinov, ki so že nekaj dni rogovilili, nadlegovali in zmerjali mirne meščane na Trgu Siena. Iz Piombina pa poročajo, da so štirje mladi banditi postavili na tračnice debelo kamenje in tako poskušali iztiriti vlak. Na srečo jih je pravočasno opazil neki železničar in so pobalini takoj pobegnili z motorji. Železničar pa si je zapomnil številko enega izmed motorjev, tako da je policija zaprla pet zlikovcev, ki so vsi mladoletni.

Tako italijanska kot svetovna kriminalna kronika je v zadnjih dneh polna podobnih dogodkov, ki pričajo, da je mladinsko vprašanje vedno bolj pereče in da so nujno potrebni resni ukrepi in napori, da se ne samo prepreči zločine in krivce pravično kaznuje, temveč da se ustvarijo pogoji za zdrav razvoj mladine.

V tej zvezi je demokristjanski poslanec Quintieri predložil zbornici zakonski predlog, na osnovi katerega naj bi osebe mlajše od 25 let, ki so v skupini zagrešile kazniva dejanja in se nedostojno obnašale, proglase za sociaino nevarne, tako da bodo v celoti občutile težo kazenskega zakonika. Poleg tega naj bi za te osebe odpadle olajšave glede služenja vojaškega roka.

Predlog ni povsem slab, vendar je nedvomno pomanjkljiv poleg tega, pa je malo verjetno, da bi vojašnica predstavljala najboljšo vzgojno sredstvo za pokvarjeno mladino. Potrebni bi bili resnejši napori in to ne samo policijskega značaja.

V silobranu je zabodla napadalca

BRACCIANO, 26. — Sodne oblasti so izpustile mlado Albo Sbrighi, ki je v silobranu zabodla do smrti napadalca. V nedeljo jo je namreč napadla tolpa pobalinov, dekle pa je imelo v torbici nož, ker so jo isti fantje že večkrat nadlegovali in jim je komaj ušla. Tokrat ji ni preostalo drugega, kot da je nož potegnila in se pričela z njim braniti. Pri tem je zabodla Benedetta Argentija, ki se je sam zavlekel po pomoč, pajdaši pa so zbežali.

Nesreča v Raši

RASA, 26. — V rudniku premoga Raša se je zgodila težka nesreča, pri kateri je en rudar ubit, drugi pa težko ranjen. Do nesreče je prišlo nenadoma: zrušili so se podporni stebri in plaz premoga je zasul oba rudarja, ki sta delala 152 metrov pod zemljo. Takoj so jima priskočili na pomoč tovariši in so ju izkopali ter odpeljali v bolnišnico. Tam je rudar Ivan Hrelja umrl, medtem ko se Halil Mahmutovič bori s smrtjo.

Monsieur Bill vse zanika

PARIZ, 26. — Georges Rapin ali «monsieur Bill», ki je sam priznal trinajst umorov in med drugim, da je živo zažgal Dominique Thirel, je med štiriurnim izpraševanjem pred preiskovalnim sodnikom zanikal vse te zločine. Pravi, da se je obtožil samo zato, ker je hotel biti pomemben in se je hotel bahati.

Za vatikanski list v Španiji vse v redu

Značilna polemika proti znanemu tedniku, ki se je «drznil» kritizirati cerkveno podporo španskemu režimu

CITTA' DEL VATICANO, 26. — Vatikanski list «Osservatore della domenica» prinaša pod naslovom «Ceneno vprašanje» oster polemičen članek v zvezi s pismom, ki ga je v rubliki «Ravnatelj odgovarja» objavil prejšnji teden znani tednik «Epoca». V tem pismu neki španski čitatelj lista obtožuje katoliško cerkev, da zelo pogosto kritizira nedemokratične postopke v «komunističnih» državah, da pa ne najde besede obtožbe za vse, kar se dogaja v Španiji. Vatikanski list v odgovoru pravi, da so po nauku Leona XIII. «vse oblike vlade dopuščene, če so sposobne skrbeti za dobrobit državljanov». Nato nadaljuje list, da cerkev zahteva od vlad, da ji ustvarijo ugodne pogoje za izvrševanje «svojih nalog», v obratnem primeru pa imamo opravka «z zatiralskim režimom», ki ga cerkev obsoja. List zaključuje, da to ni španski primer in da ne obstajajo razlogi, da bi morala cerkev javno obsoditi španski režim samo zato, ker ne uživa simpatij demokratov.

Odgovor torej odkrito izzveni v obrambo sedanjega španskega režima, pa čeprav po splošni sodbi nikakor ni sposoben, niti nima namena, delovati za «dobrobit državljanov», zato pa obilno skrbi za interese cerkve. Značilno stališče, na osnovi katerega Vatikan nikoli ni obsodil ne fašizma (ki ga je dolgo podpiral) niti nacizma, strahotnih taborišč, nacistične vojne agresije itd.

Ugrabljena in 3 dni zaprta

PALERMO, 26. — Policija še nadalje sprašuje 17 letno Ireno L., ki trdi, da je bila tri dni zaprta v neki vili in da jo je ugrabitelj omamil z drogami. Ugrabil naj bi jo 29-letni trgovski zastopnik Filippo Rapisandra, ki jo je povabil v svoj avto, ko je dekle čakalo v nedeljo dopoldne na avtobus na Trgu Croci. Dekle je pristalo in nato sta se odpeljala proti bližnji plaži, kjer naj bi Raoisandra postal nasilen, jo napojil s konjakom, tako da se mu ni mogla ubraniti. Nato naj bi jo odpeljal v neko vilo. Dva dni kasneje se je zavedla pred vrati svojega stanovanja. Policija je zaprla trgovskega potnika, nekega njegovega prijatelja in še dve dekleti, ki sta najbrž vpleteni v vso zadevo.

Palačo so izropali

RIM, 26. — Celo palačo so izropali v Rimu tatovi med 10. in 12. uro. V palači so samo tri stanovanja in stanovalcev ni bilo doma. Roparji so vdrli tri vrata in odnesli večje vsote denarja in dragocenosti.

Junaški vojak

Junaški vojak v pokoju Theo Vanwyk je v Johannesburgu (Južno afriška unija) pristal, da so mu zdravniki cepili v oko virus trahoma in s tem omogočil, da je južnoafriški institut za zdravstvena raziskovanja napravil velik korak za pripravo cepiva proti tej strašni bolezni. Zaradi trahoma oslepi na svetu letno še vedno milijone ljudi.

On ni Ljubica

Ljubo Trajkovski, mlad, zdrav in krepak kmet iz Celopka (Hercegovina) se je moral obrniti na sodnika, da mu izpremene ime. Fant se je namreč hotel poročiti, ko pa je prišel na matični urad, so pa ugotovili, da v vseh dokumentnih piše Ljubica, namesto moškega imena Ljubo. Matičar je bil neizprosen: dveh oseb ženskega spola ne more poročiti. Sodne oblasti bodo verjetno uvidevnejše in Ljubo se bo že prihodno nedeljo lahko ločil od samskega stanu.

Francoise Sagan se je «spreobrnila»

Zadnji roman znane pisateljice Francoise Sagan «Aimez-vous Brahms» (Ljubite vi Brahmsa) sovpada s popolno izpremembo običajev te drugače dokaj razvpite pisateljice, ki je sedaj že nekaj tednov na počitnicah v Deauvillu.

Šef hotela se je prestrašil njenega prihoda, saj so bili dosedaj vsi obiski pisateljice povsod zvezani s takimi ali drugačnimi zapletljaji in škandali.

Šef hotela je svojo pohvalo pisateljici izrazil s naslednjimi šestimi točkami:

1. Mlada pisateljica ne vozi nikoli hitreje od 80 km.
2. Ne vozi z golimi nogami.
3. Pije večje količine mineralne vode kot viskija.
4. Ji bolj dopade mir v Normandiji kot vrvež modnih letovišč.
5. Nikoli se je ne vidi, ker ostaja vedno doma.
6. Končno, njen novi roman je uravnovešen in očitno rezultat poglobljenega dela.

Bombe niso bile resnične, požar pa

Nenadoma je eksplodirala posoda s plinom in to prav v trenutku, ko bi morali tehniki uprizoriti umetno bombardiranje. Posledice so bile slikovite: film so prenehali snemati, kmečka hiša je pričela goreti in režiser, tehniki ter igralci (Giorgia Moll, John Battymore) so napravili verigo ter pričeli gasiti. Končno so hišo pogasili in pričeli ponovno snemati film «Kozaki» v vasi Pačitelj v Hercegovini. Režiser se je postavil na svoje mesto, tehniki so prižgali «bombe» in čete Aleksandra II. so pričele napadati vas.

EDGAR WALLACE:

ZAGONETNA ZAPONKA

33.

«Sedaj bom poskrbel jaz za to,» je zarjul arhitekt. «Napravi se in pridi v jedilnico! Pripravil ti bom nekaj, kar ti bo takoj pregnalo bolečino.»

Šel je v pritličje in odprl majhen bar, v katerem je hranil nekoliko steklenic za nepredvidene slučaje. Stott ni pil skoraj nikoli, ker je postal takoj pijan, čim je popil le malo alkohola.

Vzel je steklenico z viskijem, natočil precejšnjo količino v visok kozarec in ga ponudil Alini, ko se je pojavila.

«Gospod, jaz vendar ne morem piti te pijače,» se je zgrožala krepostna deklica.

«Neumnosti,» je zagodrnjal Stott in, da bi opogumil služkinjo, si je natočil neverjetno mnogo pijače in jo je v dušku izpil. «Ali si videla?» je nato rekel. «To ni nobena posebna reč. Daj, popij, da ti mine bolečina!»

Alina je vzela kozarec, se namrdnila in je začela previdno srkati viski.

«Ne tako!» je kričal Stott, na katerega je že začela delovati pijača. Natočil si je nov kozarec in je zopet v dušku izpil. Alina ga je posnemala.

Ubogo dekle je imelo občutek, ko da jo hoče nekaj zadušiti, in zdelo se ji je, kakor da bi požrla kuhalnico iz raztaljenega svinca.

«Kakšna stvar je to, gospod?» je vprašala, medtem ko je lovila sapo.

«Viski, hči. Povej mi po pravici, ali se ti ne zdi dober!»

Stott je bil že vinjen, vendar mu ni bilo žal, da je zaužil preveč alkohola. Njegovi možgani so bili lahki ko pomladni oblaček, v prsih pa mu je gorel neukrotljiv ogenj.

«Lepo,» je zajecljala Alina, «zobobol je prenehal.»

Arhitekt je resno pokimal, nato je začel hoditi sem in tja po sobi. Ni se moglo reči, da je bila njegova pot popolnoma ravna, vendar Alina ni bila zmožna, da bi to opazila. Stott je moral na neki način sprostiti čudovito moč, ki se je razvila v njem; zato je začel razlagati prepadeni Alini veličasten načrt. Hotel je zgraditi sedemdesetnadstropni nebotičnik.

Nenadoma se je ustavil pred oknom, ki ga je odprl, ker je začel čutiti veliko vročino, in je pogledal raztreseno proti Spring Houseu.

«Velikanski nebotičnik,» je govoričil in jezik se mu je zapletal. «Videli bo...ste, kdo je Stott.»

«Oh, gospod, nekdo je,» je rekla Alina, ki se je približala, da bi zajela svež zrak.

V Spring Houseu je moral zares biti nekdo, kajti v srednji sobi se je videla rdečkasta in nejasna luč. Nato se je zaslišal loput z vrati, ki so se zaprla.

«Prekleto!» je zaklel Stott. «Imaš prav.» Razvnet od dveh kozarcev viskija Stott ni niti začutil onega strahu, ki mu ga je bil očital Carver v prejšnjih dogodkih, in je planil ko besen iz svoje hiše.

Ko se je bližal vrtnim vratom, ni čutil, kako mu udarja dež v obraz, in se ni zavedel, da je oblečen samo v lahko domačo haljo. Tipaje je poiskal lopato, ki je slonela na zidu, in je šel z njo čez cesto ravno v tistem hipu, ko je neki avtomobil zapuščal Spring House.

«Hej!» je zaklical neznanemu vozaču, ki je divje vozil. «Kaj naj to pomeni? Lopov, čemu voziš brez luči?»

V Spring Houseu pa nasprotno ni manjkalo svetlobe. Dolgi beli, rdečkasti in rumeni jeziki so plapolali v praznih sobah.

«Ogenj!» je zakričal Stott in je stekel proti vratom, ne da bi pomislil na posledice. Z lopato je razbil gornje steklo, vtaknil roko skozi in obrnil kljuko. Nato je zopet zavpil: «Ogenj!» in vstopil v veliko dnevno sobo, ki so jo že objemali plameni. Sredi dima je zagledal odprta vrata, skozi katera je prihajala normalna svetloba, in se je pognal proti njim. Prekucnil se je po stopnicah, vendar se je hitro pobral. «Je kdo spodaj?» je zavpil. Zona ga je spreletela po vsem telesu, ko je zaslišal glas, ki mu je odgovoril:

«Semkaj, pridite semkaj!»

Stott je zaprl oči in je spoznal, da je prihajal glas izza zaprtih vrat, pred katerimi je bil zgrajen zid iz opeke, ki mu je segal do pasu.

«Dal vam bom ključ skozi špranjo pod vrati,» je dejal glas. Stott je takoj nato zaslišal neki kovinski zvenk nečesa, ki je zadelo na opečni zid. Tedaj je vtaknil roko med vrata in prizidek in iskal toliko časa, dokler ni začutil pod prsti ploščatega ključa. Revež se je dolgo mučil, preden je našel v svoji pijanosti odprtino v ključavnici. Končno se mu je le posrečilo. Neki ves zvit človek, kakor da bi ga mučili krči, se je pognal proti zidu.

«Pomagajte mi,» je rekel z zaspanim glasom. «Odvežite mi vezi, prosim!»

«Hiša gori,» ga je obvestil Stott, ki ga je hotel presenetiti.

«Vem. Vzemite te liste na mizi in hitro!»

Stott je odvezal ujetniku noge, nakar je odšel v kletno sobo in vzel priznanje, ki ga je napisal Pavel Lander.

Nenadoma je ugasnila luč in podzemni hodnik je napolnil dim.

«Teciva,» je ukazal Frank in je prvi stekel proti izhodu z rokami v okovju in za hrbtom. Ko pa je prišel do prve stopnice, se je ustavil. Vročina je bila neznosna in plameni so že lizali zgornji del stopnic. «Udarjajte z lopato po ognju!» je zavpil in Stott se je vrnil do kletnih vrat po pozabljeno orodje. Z lopato je nato udarjal kakor nor po ognjenih jezikih in nato po preprogi v gornji sobi, ki je bila vsa v ognju. Frank Holland ga je sunil v hrbet in ubogemu arhitektu se je zdelo, da so ga zagnali v ognjeno peč. Kljub temu je skočil naprej s čudovitim pogumom. V malo sekundah sta bila v veži, kjer se je moglo laže dihati. Frank je vnovič sunil Stotta in hip nato je vrli arhitekt stekel na vrt pod blagoslovljeni dež. Ravno v tistem trenutku je pripeljal prvi gasilski avtomobil in trobil na vso moč. Alina gotovo ni pozabila telefonirati.

Frank je zagledal policijskega agenta in je stekel proti njemu.

«Ali mi lahko odklenete te okove?» je vprašal in se obrnil. Trenutek nato je bil prost in si je gladil razbolele roke.

Še vedno se je trudil, da uravna svoje ude in telo, ko je stopil k njemu Stott, ki ga je spremljal Carver. Policijski nadzornik je bil ganjen.

«Hvala bogu, Holland!» je vzkliknil. «Sem že obupoval, da vas bom našel živega.»

«Jaz sem ga rešil,» je zaklical Stott, ki ni hotel ostati ob strani. Še vedno je vihtel lopato in z opeklinami na obrazu in z osmojeno mokro haljo je izgledal kakor strašilo.

XXIII. POGLAVJE

«Takoj moramo telefonirati Miri,» je rekel Carver, ko je prebral Pavlovo priznanje. «Ona je v nevarnosti.»

Toda telefonistka iz Hartforda je sporočila policijskemu nadzorniku, da je linija najbrž pokvarjena, ker se Stone House ne oglasi. Carver je polglasno zaklel. Človek je moral pričakovati vse pri takem norcu, kot je bil Lander.

Tokrat je stopil Frank za volan črnega policijskega avtomobila. Vožnja je bila blazna in samo vozačevi spretnosti se je posrečilo obdržati vozilo na asfaltu, ki je postal spolzek zaradi dežja. Frank je vozil skozi ovinke samo po dveh kolesih, medtem ko je Carverja metalo sem sedaj tja, pa si ni upal ugovarjati. Dež, ki je udarjal po sprednji šipi, je povzročal na njej čudovite oblike. Vso pot se je slišalo v notranjosti vozila samo drsanje brisačev po steklu. Malo pred prihodom v Stone House, se je zdelo Franku, da vidi ob cesti črn avtomobil. Bila pa je tako gosta tema in hitrost tako velika, da se ni ustavil, da bi se o tem uveril. Hotel je čimprej priti k Miri in njegovo srce so napolnjevali najbolj nasprotujoči si občutki. Sovraštvo, ljubezen, radovednost in volja po ubijanju.

(Nadaljevanje sledi)

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Intervju s predsednikom izvršnega odbora

Univerziada 1959 v vprašanjih in odgovorih

Danes bo v Turinu uradna svečana otvoritev mednarodnih študentskih športnih iger, imenovanih «Univerziada». Gre za doslej največjo prireditev te vrste, saj se je bo udeležilo okrog 1500 športnikov iz 50 držav, praktično torej z vsega sveta in med njimi bo tudi velik del svetovne elite. Da nam bo jasnejši velik pomen letošnje «Univerziade» ponatiskujemo intervju, ki ga je dal listu «Unità» predsednik izvršnega odbora «Univerziade dr. Primo Nebiolo.

VPRASANJE: Kakšno je vaše mnenje po odstranjeni nevarnosti za brodolom te važne manifestacije? Ali lahko doseženi kompromis po vašem mnenju zadovolji težnje vseh športnikov? (Italijanska vlada je namreč naknadno po številnih intervencijah umaknila prepoved izdanja vstopnih vizumov kitajskim, severnokorejskim in zahodnonemškim športnikom. Op. ur.).

ODGOVOR: Moje mnenje je, da je vse dobro... kar se konča dobro in menim, da kompromis lahko zadovolji težnje športnikov, t. j. da je študentom-športnikom vsega sveta dana možnost, da se sestanejo in spoznavajo v novem ozračju miru in prijateljstva.

VPRASANJE: **Kaj predstavlja v zgodovini športa Univerziada 1959?**

ODGOVOR: Univerziada 1959 predstavlja nedvomno novo etapo v zgodovini športa, saj bo res svetovna revija univerzitetnih športnih sil.

VPRASANJE: **Kakšna je vrednost Univerziade s tehničnega vidika v primerjavi s prejšnjimi Univerziadami in drugih deželah?**

ODGOVOR: Iz tehničnega vidika bo, v zvezi s tem kar sem že dejal, Univerziada dosegla rezultate, ko bodo presegali vse dosedanje ali vsaj enake kot na zadnji Univerziadi. Skoraj vse države so namreč zastopane s svojimi najboljšimi močmi in študentskih vrst, poleg tega pa je tudi razvoj športa tako nagel in nezadržen, da so lahko potolčeni tud. najboljši dosežki v svetovnem merilu. Sicer pa daje tem predvidevanjem težo tudi dejstvo, da so v preteklosti bile tovrstne univerzitetne prireditve ločene v razne izdaje glede na politično obeležje, medtem ko gre tokrat končno za eno samo veliko manifestacijo.

VPRASANJE: **Kaj lahko predstavlja Univerziada v Turinu kot revija svetovnih sil v zvezi z olimpiado, ki bo prihodnje leto v Rimu?**

ODGOVOR: Univerziada bo lahko nedvomno nudila sliko resnične vrednosti na športnem področju raznih držav četudi različni klimatski pogoji in naprave ne bodo mogli nuditi tistih preizkusnih možnosti, ki so si jih voditelji vsega športnega sveta obetali, če bi Univerziada bila v Rimu, kot je bilo prvotno določeno.

VPRASANJE: **Katere so bile največje organizacijske težave na katere so naleteli organizatorji?**

ODGOVOR: Ena izmed največjih težav na katere smo naleteli je bila navezava stikov z nekaterimi športnimi univerzitetnimi združenji za katere nismo vedeli točnih naslovov in sedežev. To dejstvo je zakasnilo razgovore in nas prisililo k res ogromni korespondenci.

VPRASANJE: **Kako se je Turin opremil za dostojen sprejem športnikov, njihovih spremljevalcev in gledalcev?**

ODGOVOR: Turin je napravil res znaten napor za izvedbo Univerziade in za dostojen sprejem atletov in njihovih spremljevalcev. Vse športne objekti so bilj urejeni tako, da bodo lahko sprejeli gledalce, ki bodo nedvomno prihiteli v velikem številu. Pa ne samo to. Turin bo lahko nudil atletom tudi vso potrebno udobnost. Prepričan sem, da bodo vse športne naprave na višku tehnične popolnosti. Vsi atleti bodo nastanjeni v najboljših hotelih in kolegijih z gostoljubjem, ki je vedno odlikovalo naše mesto.

VPRASANJE: **Po kakšnem kriteriju je bil izdelan program tekmovanj?**

ODGOVOR: Koledar Univerziade je bil izdelan na temelju dveh kriterijev: vskladiti čimbolj mogoče eminentno športni značaj prireditve z njegovim zunanjim učinkom. Zaradi tega se je pazilo na to, da v istih dneh ne bo finalnih tekmovanj v različnih panogah. 27. avgusta, na dan otvoritve, so na programu samo izločilna tekmovanja v plavanju in v košarki. Glavnima panogama, plavanju in atletiki, so bili rezervirani prvi štirje in zadnji štirje dnevi tako, da bodo lahko finalna tekmovanja v obeh panogah v nedeljo. Zaradi večje ugodnosti za gledalce smo uredili tako, da bodo srečanja v košarki, vaterpolu in odbojki v večernih urah, vendar pa se bodo zaključila do sobote 5. sept. tako, da bo večer v nedeljo prost za zaključno ceremonijo in za tradicionalno zabavo, ki bo združila vse udeležence Univerziade.

VPRASANJE: **Kakšna bo glede na udeležbo «velikih imen» v posameznih panogah tehnična vrednost prireditve in kakšne prognoze so najbolj verjetne? Kateri rekordi bi lahko bilo potolčeni?**

ODGOVOR: Upoštevajoč, da so med študenti mnogi svetovni rekorderji, ne tvegano predvidevala, da bi lahko bil dosežen kakšen svetovni rekord. Mnogo bo odvisno od vremenskih pogojev in borbenega duha v posameznih disciplinah.

Program

TURIN, 26. — Dokončni program študentovskih iger je naslednji:

PLAVANJE: *Začetek 27. avgusta:* polfinale na 100 m prosto za moške, 3 izločilne skupine na 200 m metuljček moški dopoldne, popoldne finale na 100 m prosto in 200 m metuljček ter štafeta 4x100 m mešano ženske; *28. avgusta:* zjutraj 2 izločilni skupini na 100 m prosto ženske, 3 izločilne skupine na 100 m hrbtno moški, 3 izločilne skupine na 100 m hrbtno ženske, 2 izločilni skupini na 400 m prosto moški, popoldne pa finale v vseh teh disciplinah; *29. avgusta:* dopoldne 3 izločilne skupine na 200 m prsno moški, 2 izločilni skupini na 100 m metuljček ženske, 2 izločilni skupini na 4x200 m prosto moški in popoldne finale v vseh teh disciplinah in še na 100 m metuljček ženske; *30. avgusta:* dopoldne 2 izločilni skupini na 200 m prsno ženske, 2 izločilni skupini na 4x100 m mešano moški, popoldne pa finale v teh disciplinah ter na 1500 m moški in 4x100 m prosto ženske.

SABLJANJE: *28. avgusta:* floret za moške posamezno; *29. avgusta:* floret za ženske posamezno; *30. avgusta:* floret za moške ekipe; *31. avgusta:* floret za ženske ekipe; *2. septembra:* meč posamezno; *3. septembra:* sablja posamezno; *4. septembra:* meč za ekipe; *5. septembra:* sablja za ekipe.

KOŠARKA: *od 28. avgusta do 5. septembra* dve igri dopoldne, 2 popoldne in 2 zvečer. Podroben program še ni bil izdelan.

ODBOJKA: *od 28. avgusta do 4. septembra.*

VATERPOLO: *od 28. avgusta do 31. avgusta* izločilne skupine. Igre v finalni skupini se bodo začele *1. septembra.*

ATLETIKA: *3. septembra:* finale v krogli in peteroboju za moške; *4. septembra:* finale v palici, kladivu, 100 m in 800 m za moške ter v disku, daljini, 80 m ovire in 100 m za ženske; *5. septembra:* finale v troskoku, višini, 400 m in disku za moške ter v krogli, kopju in na 800 m za ženske; *6. septembra:* finale v kopju, 400 m ovire, daljini, na 1500 m, 100 m ovire, 200 m, 5.000 m, 4x100 m in 4x400 m za moške ter v višini, na 200 m in 4x100 m za ženske ter zaključek Univerziade.

—«»—

OD PETKA DO NEDELJE

Žrebanje za finale Davisovega pokala

NEW YORK, 26. — Danes je bilo izvedeno žrebanje za določitev nasprotnikov v finalu teniškega tekmovanja za Davisov pokal med ZDA in Avstralijo.

V petek ob 19. uri (po italijanskem času) se bosta v prvem srečanju v Forest Hillsu pomerila Olmedo (ZDA) in Fraser (Avstral.), v drugem srečanju posameznikov pa Mackay (ZDA) in Laver (Avstral.). V soboto ob 19,30 po italijanskem času bosta nastopili dvojici, ki pa bosta po sporazumu med obema kapitanoma določeni šele eno uro pred začetkom, v nedeljo ob 19,15 po italijanskem času pa bosta preostali igri posameznikov: Olmedo-Laver in Mackay-Fraser.

DANES

PLAVANJE

Ob 9. — **100 m prosto moški** — 4 skupine (16 z najboljšimi časi v polfinale);
ob 10.40. — **200 m metuljček moški** — 3 skupine (8 z najboljšimi časi v finale);
ob 11.30. — **100 m prosto moški** — 2 polfinalni skupini (8 z najboljšimi časi v finale);
ob 17. — **200 m metuljček moški** — finale;
ob 17.20. — **4x100 m mešano ženske** — finale;
ob 17.40. — **100 m prosto moški** — finale;
ob 20. — Zbor vseh delegacij na malem atletskem stadionu;
ob 21. — Prihod oblasti na slavnostno tribuno;
ob 21.45. — Začetek defileja;
ob 22. — Slavnostna otvoritev Univerziade s himno «Gaudeamus igitur»;
ob 22.30. — Zaprisega, italijanska himna in razhod delegacij.

Uradno sporočilo upravnega odbora

Triestina in Szoke sta se sporazumela

Szoke se je odpovedal vlogi kapetana - Danes verjetno trening na dvoje vrat na občinskem stadionu

Vodstvo Triestine je včeraj objavilo naslednje uradno sporočilo:

«Upravni odbor U. S. Triestine, ki je proučil primer igralca Laszla Szokeja, je istega ponovno angažiral. Zaradi tega bo Szoke že danes začel trenirati. Igralec se je obenem z velikim altruističnim čutom in navezanostjo na klub odrekel vlogi kapetana, da bi tako prispeval k pomirjenju vzdušja.»

Spor med Szokejem in Triestino je na ta način rešen v zadovoljstvo obeh strank: Szokeja, ker bi verjetno težko našel kje drugje angažma in ki je tudi sicer navezan na Trst in Triestino, za katero je odigral že štiri prvenstva: in za Triestino, ki ga spričo skoraj stoodstotne prenovljenosti in pomladitve moštva nujno potrebuje. Za sedaj nam sicer ni znano na kakšni osnovi je bil rešen spor finančnega značaja, vendar pa to končno niti ni važno. Važno je, da bo Szoke ponovno oblekel rdeči dres s helebardo in da bo s svojo izkušenostjo ter požrtvovalnostjo eden izmed stebrov enajstorice, ki je praktično ostala brez štarih titularcev če izvzamemo vratarja Bandinija, branilca Bracha in krilca Merkuzo, ki pa je bil že bolj rezerva kot titularec.

Kakšno mesto bo prevzel Szoke v enajstorici? Po naravi je krilec in to stranski krilec, uporaben pa je tudi kot napadalec posebno kot zveza in v skrajnem primeru celo kot branilec. Kljub temu, da ni več tako mlad, je še vedno zelo prožen, njegov tehnični repertoar pa je zelo bogat. Po izkušnjah prvega treninga v Krminu, ki pa so lahko tudi napačne, bi bilo njegovo mesto v krilski vrsti skupno z Radicejem in Merkuzo na centru. Druga varianta bi lahko bila: Szoke-Varglien-Radice, tretja varianta pa, da bi v krilski vrsti igral Varglien, Szoke pa desno zvezo s funkcijo nazaj pomaknjenega koordinatorja tako, da bi praktično bili štirje krilci in štirje napadalci.

Triestina, ki je včeraj dopoldne trenirala na občinskem stadionu, vendar pa še ne na glavnem igrišču, bo danes odigrala drugo interno trening-tekmo na dvoje vrat, toda samo v primeru, če bo veliko igrišče že pripravljeno, kar so trenerju Trevisanu napol že zagotovili.

NOGOMET

NICA, 26. — V prvi tekmi za 5. pokal evropskih prvakov je Nizza premagala irsko enajstorico Shamrock Rovers s 3:2 (2:1). Povratna tekma bo 23. septembra v Dublinu.

PO ODMORU NA DELO!

Priprave naših ping-pongarjev za povratno srečanje s Koprčani

Počitniška sezona se bliža h kraju tudi za naše športnike in treba bo prijeti za delo. Dovolj je bilo počivanja, ali če hočemo biti odkriti, celo preveč ga je bilo, saj so bili zadnji nastopi tam v juniju, potlej pa je vladalo popolno ali skoraj popolno zatišje. Nekaj malega so delali Nabrežinci, ki so organizirali srečanje v ping-pongu z avstrijskimi dijaki, ki so imeli svojo kolonijo v Sesljanu; nekateri so bili v Rovinju na odbojkarskem tečaju, taborniki pa so se izživljali v športnih tekmovanjih na svojih taborih. Toda vse to delovanje je bilo skromno v primeri z naše športne mladine. Predvsem pa je bilo skromno če pomislimo, da smo si šele letos pozno spomladi ustanovili športno organizacijo z nalogo da oživi in razširi športno aktivnost.

Žal moramo v tej zvezi ugotoviti, da se naše športno združenje «Bor» ni izkazalo za preveč dinamično. Če smo prav informirani, je njegov odbor sestal samo enkrat, da je razdelil [illegible] niška mesta, potem pa vse zaspalo. Verjeti hočemo sicer, da so temu krivi [illegible] počitnice kot pa pomanjkanje volje oz. organizacijske podjetnosti. Toda naj bo tako ali drugače — [illegible] je treba naše športno [illegible] nje znova razgibati na [illegible] nizirani podlagi, sicer se [illegible] mo spet povrnili v [illegible] zgolj priložnostne aktivnosti, ki prav gotovo ne more [illegible] vesti k zaželenim ciljem [illegible] uspehom. Združenje [illegible] mora namreč zavedati, da [illegible] v prvi vrsti od njegove [illegible] tivnosti odvisna njegova [illegible] pularnost in da bo [illegible] njegovo delovanje [illegible] no za včlanjevanje [illegible] je bilo s sklepom ustanovitve [illegible] nega občnega zbora [illegible] šano do konec oktobra.

Pa še o nečem je [illegible] odkrito spregovoriti. Pravi [illegible] ti je treba, da so doslej [illegible] la glavno zaslugo za [illegible] tev športnega delovanja [illegible] našo mladino, izključno [illegible] skoraj izključno pripadnike [illegible] društva. Prav je, da [illegible] društva še naprej pripravljajo na tem področju, prav [illegible] bi tudi bilo, da bi se [illegible] društvi in «Borom» [illegible] kar najtesnejše sodelovanje. Društva in «Bor» bi se [illegible] rali nekako razdeliti [illegible] in začrtati delokrog [illegible] prav, da bi društva [illegible] stila «Boru» organizacijo [illegible] večjih športnih manifestacij. Včasih bi to bila za [illegible] mezna društva, posebno [illegible] bolj agilna, precejšnjega [illegible] tev prestižnega značaja, [illegible] dar pa mislimo, da so [illegible] važne skupne koristi [illegible] prestiž tega ali onega [illegible] tva, v kolikor je spleh [illegible] da bi prestiž društev [illegible] Skratka, ravnati se je [illegible] ba po zakonu skupnih [illegible] risti, ne pa po zlopatnem [illegible] latinskem izreku «Meum [illegible] vita mea».

Toliko o tem z upanjem [illegible] da bodo naši športniki [illegible] ci v okviru društev [illegible] združenju «Bor» o tem [illegible] mišljali in potem pač [illegible] ukrepali. Sedaj pa [illegible] bližnji aktivnosti in o [illegible] pravah zanjo. Prvi bodo [illegible] kot vsako leto — na [illegible] najbrž pingpongaši, katere [illegible] ka povratno srečanje s [illegible] prčani. V prvem srečanju [illegible] je bilo maja v Trstu, so [illegible] žačani nepričakovano [illegible] li, toda prepričani smo [illegible] ko, da se bodo za povratno srečanje Koprčani temu [illegible] pripravili in da bodo [illegible] pili z najboljšimi igralci [illegible] zen tega pa je treba upo[illegible] vati, da bo tokrat [illegible] pred koprsko publiko [illegible] navijala za svoje in [illegible] ping-pong dobro spoznal.

Naši igralci so si [illegible] srečanje že izdelali [illegible] priprav, ki obsega [illegible] in turnirje za sestavo [illegible] zentance, na katerih [illegible] do smeli nastopati le [illegible] lženi igralci. Kdor bo na [illegible] ningih večkrat odsotal [illegible] bo nastopal na kvalitetnejših turnirjih, bo [illegible] pravico nastopa v reprezentanci. Za začetek so bile skupne priprave [illegible] igralci, ki so na [illegible] prvenstvu posameznikov [illegible] sedli prvih 8 mest in [illegible] Merlak, Grbec, Rudolf, [illegible] vačič, Krevatin D., Milič [illegible] Cesarec in Sirca. Ta [illegible] rica se bo potem skrčila [illegible] 3 reprezentante in [illegible] zervo.

Program priprav je naslednji: v torek 1. sept. [illegible] 20.30 v Skednju nastop [illegible] laka, Kovačiča, Sirca [illegible] sarca; v četrtek 3. sept. [illegible] 20.30 na stadionu «Prvi [illegible] pa nastop Grbca, Krevatina D., Rudolfa in Miliča. [illegible] posameznik se bo poleg [illegible] vsemi ostalimi na tri dni [illegible] ne sete.

Toda naši ping-pongaši [illegible] majo poleg tega nekaj [illegible] nega še drugi cilj: [illegible] nje na tekmovanjih [illegible] skih klubov. Naši igralci [illegible] namreč dobro zavedati, [illegible] morajo biti dobro [illegible] ljeni, če hočejo dostojno [illegible] stopati slovenski šport[illegible]

—«»—

NOVICE IZ RINGA

Erskine premagal Italijana Scarabella

○ PORTHCAWL, 26. — [illegible] šj prvak britanskega [illegible] Joe Erskine je nocoj [illegible] po točkah v 10 rundah [illegible] janskega prvaka srednje [illegible] kategorije Bruna Scarabella [illegible] na.

***

○ PALERMO, 26. — V [illegible] daljevanju teniškega [illegible] ja profesionalcev v [illegible] je Rosewal premagal Segura [illegible] na s 6:3, 6:1, Segura [illegible] s 6:4, 3:6, 7:5, Sedgman [illegible] sewall pa Seguro in [illegible] v dvojicah s 6:3, 6:4.

***

○ RAGUSA, 26. — V [illegible] gem sinočnjem srečanju [illegible] mednarodnem košarkarskem turnirju za ženske je [illegible] premagala Romunijo s [illegible] (21:18).

***

BEOGRAD, 26. — Slovenska [illegible] prijateljska nogometna [illegible] med Crveno zvezdo in [illegible] iz Sofije se je končala [illegible] ločeno 3:3 (1:2). Tekmi je [illegible] sostvovalo 40.000 gledalcev. [illegible] Gole za Crveno zvezdo [illegible] segli Kostič 2 in Budimac, [illegible] CDNA pa Milovanov, Kostadinov [illegible] Martinov.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod STT

20. septembra bodo oživela igrišča

Koledar tekem „A" in „B" lige italijanskega nogometnega prvenstva

A liga

I. KOLO - 20. 9.: Alessandria - Milan; Bari - Palermo; Bologna - Lazio; Internazionale - Padova; Juventus - Lanerossi Vicenza; Napoli - Spal; Roma - Genoa; Sampdoria - Atalanta; Udinese - Fiorentina.

2. KOLO - 27. 9.: Atalanta - Internazionale; Bari - Alessandria; Fiorentina - Napoli; Genoa - Bologna; Lazio - Udinese; Milan - Roma; Padova - Juventus; Palermo - Sampdoria; Spal - Lanerossi Vicenza.

3. KOLO - 4. 10.: Alessandria - Atalanta; Bologna - Fiorentina; Internazionale - Lazio; Juventus - Spal; Lanerossi Vicenza - Milan; Napoli - Genoa; Roma - Palermo; Sampdoria - Bari; Udinese - Padova.

4. KOLO - 11. 10.: Alessandrna - Bologna; Atalanta - Juventus; Bari - Genoa; Fiorentina - Roma; Lazio - Lanerossi Vicenza; Milan - Napoli; Padova - Palermo; Sampdoria - Internazionale; Spal - Udinese.

5. KOLO - 18. 10.: Bologna - Bari; Genoa - Milan; Internazionale - Fiorentina; Juventus - Alessandria; Lanerossi Vicenza - Padova; Napoli - Atalanta; Palermo - Spal; Roma - Lazio; Udinese - Sampdoria.

6. KOLO - 25. 10.: Alessandria - Sampdoria; Bari - Internazionale; Fiorentina - Atalanta; Genoa - Lanerossi Vicenza; Lazio - Juventus; Milan - Udinese; Padova - Roma; Palermo - Napoli; Spal - Bologna.

7. KOLO — 8. 11.: Atalanta - Bari, Bologna - Palermo, Internazionale - Milan, Juventus - Fiorentina, Lanerossi Vicenza - Alessandria, Napoli - Lazio, Roma - Spal, Sampdoria - Padova, Udinese - Genoa.

8. KOLO — 15. 11.: Alessandria - Udinese, Bari - Roma, Bologna - Juventus, Fiorentina - Palermo, Genoa - Sampdoria, Internazionale - Spal, Lazio - Atalanta, Napoli - Lanerossi Vicenza, Padova - Milan.

9. KOLO — 22. 11.: Atalanta - Padova, Juventus - Genoa, Lanerossi Vicenza - Fiorentina, Milan - Bari, Palermo - Lazio, Roma - Internazionale, Sampdoria - Bologna, Spal - Alessandria, Udinese - Napoli.

10. KOLO — 6. 12.: Alessandria - Roma, Bari - Lanerossi Vicenza, Fiorentina - Milan, Genoa - Atalanta, Internazionale - Bologna, Lazio - Sampdoria, Napoli - Juventus, Palermo - Udinese, Spal - Padova.

11. KOLO — 13. 12.: Alessandria - Napoli, Atalanta - Roma, Bari - Udinese, Bologna - Lanerossi Vicenza, Juventus - Internazionale, Lazio - Fiorentina, Milan - Palermo, Padova - Genoa, Sampdoria - Spal.

12. KOLO — 20. 12.: Atalanta - Palermo, Fiorentina - Padova, Genoa - Alessandria, Lanerossi Vicenza - Internazionale, Milan - Sampdoria, Napoli - Bari, Roma - Bologna, Spal - Lazio, Udinese - Juventus.

13. KOLO - 27. 12.: Internazionale - Genoa, Juventus - Roma, Lanerossi Vicenza - Atalanta, Lazio - Milan, Padova - Bari, Palermo - Alessandria, Sampdoria - Napoli, Spal - Fiorentina, Udinese - Bologna.

14. KOLO - 10. 1.: Alessandria - Padova, Atalanta - Udinese, Bari - Lazio, Bologna - Napoli, Fiorentina - Sampdoria, Genoa - Spal, Milan - Juventus, Palermo - Internazionale, Roma - Lanerossi Vicenza.

15. KOLO - 17. 1. Alessandria - Fiorentina, Bologna - Milan, Internazionale - Udinese, Juventus - Bari, Lanerossi Vicenza - Palermo, Lazio - Genoa, Napoli - Padova, Sampdoria - Roma, Spal - Atalanta.

16. KOLO - 24. 1.: Atalanta - Bologna, Fiorentina - Bari, Internazionale - Alessandria, Padova - Lazio, Palermo - Genoa, Roma - Napoli, Sampdoria - Juventus, Spal - Milan, Udinese - Lanerossi Vicenza.

17. KOLO - 31. 1.: Bari - Spal, Genoa - Fiorentina, Juventus - Palermo, Lanerossi Vicenza - Sampdoria, Lazio - Alessandria, Milan - Atalanta, Napoli - Internazionale, Padova - Bologna, Udinese - Roma.

B liga

1. KOLO - 20. 9.: Cagliari - Verona, Como - Parma, Lecco - Modena, Messina - Brescia, OZO Mantova - Novara, Sambenedettese - Talmone Torino, Simmenthal Monza - Marzotto, Taranto - Reggiana, Triestina - Catanzaro, Venezia - Catania.

2. KOLO - 27. 9.: Marzotto - Como, Messina - Lecco, Modena - Novara, Parma - OZO Mantova, Reggiana - Sambenedettese, Talmone Torino - Cagliari, Taranto - Brescia, Triestina - Catania, Venezia - Catanzaro, Verona - Simmenthal Monza.

3. KOLO - 4. 10.: Brescia - Marzotto, Catania - Lecco, Catanzaro - Taranto, Como - Venezia, Novara - Messina, OZO Mantova - Cagliari, Reggiana - Triestina, Sambenedettese - Parma, Simmenthal Monza - Talmone Torino, Verona - Modena.

4. KOLO - 11. 10.: Cagliari - Messina, Catania - OZO Mantova, Lecco - Como, Marzotto - Sambenedettese, Modena - Simmenthal Monza, Novara - Catanzaro, Parma - Reggiana, Talmone Torino - Brescia, Taranto - Verona, Triestina - Venezia.

5. KOLO - 18. 10.: Brescia - Novara, Cagliari - Catania, Catanzaro - Modena, Como - Talmone Torino, Messina - Verona, Reggiana - Marzotto, Sambenedettese - Triestina, Simmenthal Monza - Lecco, Taranto - OZO Mantova, Venezia - Parma.

6. KOLO - 25. 10.: Brescia - Cagliari, Catanzaro - Catania, Lecco - Sambenedettese, Marzotto - Taranto, Messina - Modena, OZO Mantova - Reggiana, Parma - Novara, Talmone Torino - Venezia, Triestina - Simmenthal Monza, Verona - Como.

7. KOLO — 1. 11.: Catania - Messina, Como - Triestina, Marzotto - Catanzaro, Modena - Cagliari, Novara - Lecco, Reggiana - Brescia, Sambenedettese - OZO Mantova, Simmenthal Monza - Parma, Talmone Torino - Taranto, Verona - Venezia.

8. KOLO — 8. 11.: Cagliari - Marzotto, Catania - Reggiana, Lecco - Brescia, Messina - Catanzaro, Modena - Sambenedettese, Novara - Verona, OZO Mantova - Como, Parma - Talmone Torino, Taranto - Triestina, Venezia - Simmenthal Monza.

9. KOLO — 15. 11.: Brescia - Venezia, Cagliari - Lecco, Catanzaro - Messina, Marzotto - Modena, Parma - Taranto, Simmenthal Monza - Catania, Talmone Torino - OZO Mantova, Triestina - Novara, Verona - Sambenedettese.

10. KOLO — 22. 11.: Catanzaro - Cagliari, Como - Catania, Lecco - Verona, Modena - Parma, Novara - Marzotto, OZO Mantova - Triestina, Reggiana - Talmone Torino, Sambenedettese - Brescia, Simmenthal Monza Messina, Taranto - Venezia.

11. KOLO — 6. 12.: Brescia - Como, Catania - Verona, Marzotto - OZO Mantova, Messina - Sambenedettese, Novara - Simmenthal Monza, Parma - Catanzaro, Talmone Torino - Lecco, Taranto Cagliari, Triestina - Modena, Venezia - Reggiana.

12. KOLO — 13. 12.: Brescia - Parma, Cagliari Novara, Catania - Sambenedettese, Como - Taranto, Marzotto - Lecco, Messina - Venezia, OZO Mantova - Simmenthal Monza, Reggiana - Modena, Triestina - Talmone Torino, Verona - Catanzaro.

13. KOLO - 20. 12.: Cagliari - Triestina, Catanzaro - Como, Lecco - OZO Mantova, Modena - Catania, Parma - Messina, Reggiana - Verona, Sambenedettese - Taranto, Simmenthal Monza - Brescia, Talmone Torino - Marzotto, Venezia - Novara.

14. KOLO - 27. 12.: Brescia - Modena, Catanzaro - Talmone Torino, Como - Cagliari, Novara - Reggiana, OZO Mantova - Venezia, Parma - Catania, Sambenedettese - Simmenthal Monza, Taranto - Lecco, Triestina - Messina, Verona - Marzotto.

15. KOLO 3. 1.: Brescia - Verona, Catania - Taranto, Lecco - Triestina, Marzotto - Parma, Messina - OZO Mantova, Modena - Como, Reggiana - Cagliari, Simmenthal Monza - Catanzaro, Talmone Torino - Novara, Venezia - Sambenedettese.

16. KOLO - 10. 1.: Cagliari - Parma, Como - Simmenthal Monza, Lecco - Reggiana, Marzotto - Venezia, Messina - Talmone Torino, Modena - Taranto, Novara - Catania, OZO Mantova - Brescia, Sambenedettese - Catanzaro.

17. KOLO - 1. 1.: Cagliari - Simmenthal Monza, Catania - Talmone Torino, Catanzaro - Brescia, Como - Sambenedettese, OZO Mantova - Modena, Parma - Verona, Reggiana - Messina, Taranto - Novara, Triestina - Marzotto, Venezia - Lecco.

18. KOLO - 24. 1.: Brescia - Triestina, Catanzaro - OZO Mantova, Marzotto - Catania, Modena - Venezia, Novara - Como, Parma - Lecco, Sambenettese - Cagliari, Simmenthal Monza - Reggiana, Talmone Torino - Verona, Taranto - Messina.

19. KOLO - 31. 1.: Catania - Brescia, Lecco - Catanzaro, Messina - Marzotto, Modena - Talmone Torino, Reggiana - Como, Sambenedettese - Novara, Simmenthal Monza - Taranto, Triestina - Cagliari, Verona - OZO Mantova.

Lepa pobuda športnega krožka «Portuale»

Prvi veliki mednarodni košarkarski turnir v Trstu

Iz Jugoslavije sodelujeta moška vrsta Olimpije iz Ljubljane in ženska vrsta z Jesenic

Kot smo že poročali, bo v soboto 19. in v nedeljo 20. septembra na dvorišču grada pri Sv. Justu (v primeru slabega vremena pa v Sportni palači na Montebellu) mednarodni košarkarski turnir, imenovan «Turnir grada Sv. Justa». Organizirala ga je Sportna skupina Portuale, ki je pri tem tudi upoštevala, da bo to prvi turnir take važnosti in take kvalitete v Trstu po letu 1945.

Na turnirju bodo sodelovale štiri ekipe, ki se bodo v soboto 19. septembra pomerile v izločilnih tekmovanjih, v nedeljo 20. pa v igrah za 1., 2., 3. in 4. mesto, t. j. sobotna zmagovalca za prvo in drugo, premaganca pa za tretje in četrto mesto.

Pred turnirskimi igrami bo oba dneva tudi mednarodno žensko srečanje med vrsto K. K. Jesenice, ki je prvak Slovenije in član I. jugoslovanske lige ter kombinirano vrsto Portuale-Hausbrandt.

Igrišče na grajskem dvorišču bo primerno opremljeno in razsvetljeno.

Značilnosti sodelujočih ekip so v kratkih potezah naslednje:

ASK Olimpija - Ljubljana je bila prvak Jugoslavije v sezoni 1957-58, trenutno pa je na prvem mestu državnega prvenstva I. lige. V moštvu je več igralcev mednarodnega razreda: Kristančič — igralec in trener, ki je lani igral nekaj časa tudi v italijanskem prvenstvu, neizčrpni realizator in mozeg moštva, igralec res izrednih kvalitet; Dermastja, pivot-velikan (2,08), ki je kljub svoji ogromni postavi eden najbolj spretnih in pozitivnih pivotov v Evropi; Lokar, igralec neizčrpnih rezerv in izrednega sloga, ki se lahko s svojimi vpadi pod koš primerja z našim Pierijem, in številni drugi, o katerih bomo še spregovorili.

Associazione Pallacanestro STOCK iz Trsta je član prve italijanske serije. Nastop vrste STOCK je zanimiv, ker pada v čas neposredno pred začetkom državnega prvenstva (27. sept.). Trener Orlando bo moral pokazati ljubiteljem košarke v Trstu, kako je rešil resen problem, ki je nastal z odhodom Amerikanca Montgomerya in s praktičnim odstopom Damianija. Okrog državnega reprezentanta Gavagnina se bodo izmenjavali Steffe, Zaccaria, Perissinotto, Bianco in Magrini. Zanimivo bo tudi videti, kateri igralci iz mladih vrst so napredovali v prvo moštvo. Porcelli, Tarabocchia, Dazzara so mladeniči, ki se bodo skoraj gotovo uveljavili v prvenstvu in ki bodo pokazali svoje znanje tudi na tem lepem turnirju C. S. Portuale.

«Red Knights» — prvak ameriških vojaških sil v Evropi, je moštvo nesporne evropske vrednosti. V njegovih vrstah nastopajo številni profesionalni igralci. O njih ni treba izgubljati besed. V zadnjem času so dosegli lepe uspehe na turnirjih v Ragusi in Rossetu.

G. S. Portuale bo nastopilo na turnirju z moštvom, pojačanim z novimi elementi in s posebno pripravo. Moštvo pristaniščnikov je namreč zadnje čase stalno in sistematično treniralo, kar bo nedvomno rodilo svoje sadove. Mladi in mnogo obetajoči igralci kot so D'Angeri, Stigli, Oveglia in drugi bodo gotovo hoteli pokazati kaj zmorejo in potrditi uspehe, ki so jih dosegli v Trstu na turnirju za Trofejo pristanišča, v Miljah z Amerikanci in v Jugoslaviji na Jesenicah in v Mariboru. Moštvo bo pojačano z nekaterimi igralci bivše vrste Excelsior iz Trsta kot so Friedrich, Micol in Zelle, ki so znani kot najboljši igralci serije C in «Promozione». Čeprav brez posebnih pretez, bodo pristaniščniki kljub temu skušali nuditi ostalim vrstam močan odpor.

G. S. Portuale, Enal krožka pristaniških delavcev, pokrajinski Enal in drugi so prispevali lepa in bogata darila.

Izvršni odbor turnirja je včeraj z žrebom določil da se bodo v sobotnih izločilnih tekmah srečali ASK OLIMPIJA in GS PORTUALE ter RED KNIGHTS in STOCK.

—«»—

Bianchijeva rekorda v tržaškem bazenu

V okviru sinočnjega pokrajinskega plavalnega prvenstva, ki je bilo v tržaškem pokritem bazenu in katerega so se udeležili plavalci Triestine, Edere in Fiamme, je član Triestine Bianchi izboljšal državna rekorda na 100 in 200 m prosto za juniorje. Na 100 m je dosegel čas 58", ki je za 7 sekunde boljši od starega rekorda Milančana Solinija, na 200 m pa je izboljšal lastni juniorski rekord za cele 4" s časom 2'8" 4, ki je le za desetinko rekunde slabši od absolutnega državnega rekorda Puccija.

Od 31. avgusta do 6. septembra

Velike mednarodne jadralne prireditve v Koprskem zalivu

Prvenstvo XVII distrikta jadrnic STAR in tradicionalna mednarodna regata z udeležbo Tržačanov

KOPER, 26. — Danes dopoldne je bila v Kopru tiskovna konferenca, na kateri so seznanili novinarje s sporedom velikih jadralnih prireditev, ki bodo v Kopru med 31. avgustom in 6. septembrom.

Prvenstvo XVII. distrikta jadrnic STAR se bo začelo v ponedeljek, 31. avgusta ob enajstih na starem koprskem pomolu. Ob tej priložnosti bo tradicionalni ceremonial dviganja zastav vseh udeleženk prvenstva (Švice, Avstrije, Zahodne Nemčije in Jugoslavije). Tekmovalce bosta nagovorila predsednik koprske občine Miran Bertok in kapitan slovenske flote jadrnic STAR Vinko Žnidarčič. Otvoritev pa bo izvedel sekretar XVII. distrikta g. Walter Vettori iz Zuericha.

Spored tekmovanja obsega pet regat, od katerih bo prva v ponedeljek popoldne, druga in tretja v torek, četrta v sredo popoldne, peta pa v petek dopoldne. V četrtek bodo imeli tekmovalci prost dan in se bodo udeležili izleta v Postojnsko jamo in Lipico. Zaključek XVII. distrikta bo v petek zvečer na starem koprskem pomolu.

Tekmovanja se bo udeležilo 30 jadrnic, ki so razvrščene v 13 flot. Skupaj bo nastopilo nad 50 tekmovalcev. Jugoslavijo bodo zastopale tri flote kvarnerska, dalmatinska in slovenska. Slovenska flota se bo pojavila prvič na tako pomembnem mednarodnem tekmovanju. Zastopali nas bodo Fafangel (Koper), Svilan (Ljubljana) in Zej (Maribor).

Konkurenca na tekmovanju bo zelo močna, saj bodo prišli številni zmagovalci prvenstvenih in prijateljskih mednarodnih tekmovanj. Največ možnosti za osvojitev prvega mesta ima odlični Švicar H. Bryner s svojo tehnično najmodernejše opremljeno jadrnico «Ali baba». Od jugoslovanskih tekmovalcev imata možnost za uvrstitev med prvih deset člana dalmatinske flote Ninčević z jadrnico Vumir in Mitrović z jadrnico Podgorka. Ta plovna objekta sta na tehnično zadovoljivi višini in se torej lahko uveljavita. Le malo možnosti pa ima Koprčan. Fafangel, čeprav sodi po znanju v vrh evropskih jadralcev, nima pa primernega plovnega objekta.

Takoj bo končanem prvenstvu XVII. distrikta se bo začela tradicionalna mednarodna koprska regata. Ta prireditev bo letos že četrtič v Koprskem zalivu. Začetek bo v soboto, 5. avgusta, zaključek pa v nedeljo zvečer. Predvidevajo, da bodo na koprski regati nast